

๒๒ หมายเหตุระอาว สุริย

สวัสดีครับท่านผู้อ่านที่เคารพรัก และคิดถึงยิ่ง แม้เราจะมีโอกาสได้มาพบกันน้อยไปสักนิด ด้วยสภาพทางเศรษฐกิจและภาระหน้าที่ของบุคคลากร ที่พร้อมยอม ทุ่มเทจทำงานที่ไร้ค่าตอบแทน สามารถเสียสละเวลามาค้นคว้าข้อมูลเอกอุ และจับปากกาขีดเขียนให้เรียงร้อยกระทงความ จนได้เนื้อหาที่กระชับกินใจ สื่อสารกันถึงมวลสมาชิกและผู้สนใจติดตามข่าวสาร ดังท่านได้ประจักษ์อยู่ในมือขณะนี้แล้ว นั้นย่อมมิใช่เรื่องที่ย่ายนั้

แม้ว่าเราจะมีอาจพบปะกันเป็นประจำได้ทางหน้าวารสารข่าว “เสียงรามาญ” ทว่าเรายังมีอีกช่องทางหนึ่งที่จะ สามารถพบปะ พูดคุย และสื่อสารถึงกันได้ตลอด ๒๔ ชั่วโมง นั่นคือการติดต่อกันทางอินเทอร์เน็ต และ จ.ม.อีเล็คทรอนิกส์

www.monstudies.com

VoiceofMon @ yahoo.co.th

ทุกท่านสามารถบริโภคข่าวสารได้เต็มอ้อม รวมทั้งยังสามารถเป็นส่วนหนึ่งของการสื่อสารนี้ ทั้งในฐานะผู้รับสารและผู้ส่งสาร ให้สอดคล้องกับยุคสมัยของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของโลก IT ยุคปัจจุบัน

เมื่อโลกหมุนไปข้างหน้า เหล่าเราชาวไทยเชื้อสายมอญดุจอนุเล็ก ๆ บนผิวโลกใบนี้ก็ย่อมต้องหมุนตาม

แล้วเราคงได้พบกันที่จุดหมายปลายทาง ๐๕๐๐๐

๑๕ พฤษภาคม ๒๕๔๙

วัตถุประสงค์ในการจัดทำวารสาร “เสียงรามาญ”

๑. เพื่อเผยแพร่ข่าวสารมอญแก่ผู้สนใจทั่วไป
๒. เพื่อเผยแพร่ความรู้ ธรรมะ และศิลปวัฒนธรรมสู่สาธารณชน
๓. เพื่อส่งเสริมความรักความสามัคคีและอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข
๔. เพื่อส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของหมู่คณะ

เสียงรามาญ

ฉบับปฐมฤกษ์ มกราคม-กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙
ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๓ พฤษภาคม-มิถุนายน ๒๕๔๙

เจ้าของ

ชมรมเยาวชนมอญกรุงเทพฯ

สำนักงาน

๗๗/๒ ถนนจักรพงษ์ แขวงบางลำพู เขตพระนคร กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

โทรศัพท์ ๐-๑๘๔๔-๖๔๑๕

www.Monstudies.com

e-mail Address : VoiceofMon @ yahoo.co.th

คณะที่ปรึกษาทางด้านวิชาการ

พระราชมนู วัดอาษาสงคราม

พระราชวิมล วัดชนะสงคราม

พระศรีมงคลเมธี วัดจันทะกัษ

พระครูธรรมวรญาณ วัดสามัคคิยาราม

พระมหาจตุร ญาณจาวี วัดชนะสงคราม

พระปลัดสุทัศน์ สุทธิสโน วัดทองบ่อ

นายพิศาล บุญผูก อดีตประธานชมรมเยาวชนมอญกรุงเทพฯ

อ.อำไพ มัชฌมาน อดีตประธานชมรมเยาวชนมอญกรุงเทพฯ

ผศ.สนั่น มีชนหมาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

นาวาเอกเพิ่ม กรอบทอง สถานีวิทยุ สทท.

อ.บุษบา ประภาสพงษ์ นักวิชาการ ๘ สทท. กระทรวงศึกษาธิการ

ร.อ.เสริม นิยม

บรรณาธิการบริหาร

องค์ บรรจุน

คณะบรรณาธิการ

พระมหาจตุร ญาณจาวี, อำไพ มัชฌมาน, พีระ กาบแก้ว

โสภณ นิไชโยค, บุษบา ประภาสพงษ์, ทวี แก่นดำ

กิตติ วรกุลกิตติ, สุนทร ศรีปานเงิน, บริญญา กุลปรการ

จิตลมน สันทอง, ประดิษฐ์ ชื่นมีศรี

เกตและแห่งะฮ์หม่าน เกาะซัว, อองมาน กะมาวัค,

สุกัญญา เบาเนิด, ชานปาง ดินแดง

ช่างภาพ

นายแปะแหงุชาน, นายแะฮาน

พิมพ์ที่

บ.วีซี เพรส จำกัด

๓๐/๑ ซอยพิชัย ๑ เขตห้วยส ๓ (สาทร ๑๑) ถนนสาทรใต้

แขวงยานนาวา เขตสาทร กรุงเทพฯ ๑๐๑๒๐ โทรศัพท์ ๐-๒๒๘๖-๙๗๙๓

๐-๒๖๗๖-๐๐๕๕, แฟกซ์ ๐-๒๖๗๖-๐๓๒๔ มือถือ ๐-๑๘๔๒-๗๕๔๔

วรรณกรรมมอญ

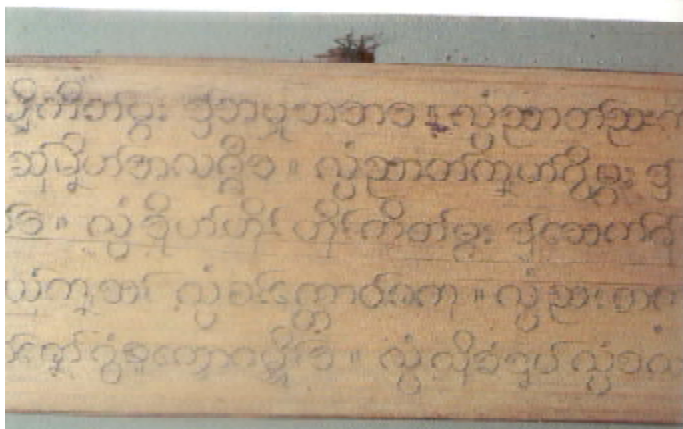
ลัทธิบวร

บุษบา ประภาสพงศ์

พระอะเฟาะ: เทพกวีของชาวมอญ

(ตอนที่ ๒)

การเกิดขึ้นของวรรณกรรมเรื่องใด ๆ นั้น มิได้เกิดขึ้นเองจากความว่างเปล่า หากกำเนิดขึ้นบนฐานความจริงของชีวิต และสังคมที่แวดล้อมหรือร่วมสมัยกัน โดยกวีได้ใช้เป็นข้อมูล มีธรรมาคือความคิด และอาศัยความเชี่ยวชาญชำนาญศิลป์ร้อยเรียงให้เกิดเป็นวรรณกรรมเรื่องต่าง ๆ ขึ้น การอ่านวรรณกรรมเรื่องใดเรื่องหนึ่ง จึงต้องอ่านให้ละเอียด เพราะนอกจากจะได้รับ

คัมภีร์ใบลานภาษามอญเรื่อง “โลกสิทธิ” ปรณโดยพระอาจารย์อะเฟาะ เมื่อหลายร้อยปีก่อน ปัจจุบันมีการคัดลอก จัดจารกันแพร่หลาย และเป็นตำราในการดำเนินชีวิตของชาวมอญ (สมบัติวิวัฒน์ อ.บ้านโป่ง จ.ราชบุรี)

รสแห่งความเพลิดเพลินแล้ว ยังอาจมองลึกลงไปได้ถึงต้นตอหรือเหตุแห่งการสร้างวรรณกรรมเรื่องนั้น ๆ ได้ อีกด้วย

พระอะเฟาะ ได้ฟัง ดู เห็น และประสบกับตนเองในสมัยที่เมืองหงสาวดีและรัฐมอญเกิดกบฏ มีการกดขี่ข่มเหง การแย่งชิง การกอบกู้เอกราช การพยายามยึดอำนาจ ความพ่ายแพ้ บีบคั้น และความยับเยินสูญเสียของชาวเมืองหงสาวดี เมาะตะมะ และเมืองมอญอื่นๆ ความทุกข์ของชาวเมืองเป็นแรงผลักดันให้ท่านต้องแต่งเรื่องต่างๆ ไว้มากมายนับเป็นร้อยเรื่อง ทั้งเรื่อง ทางศาสนาในฐานะที่เป็นธรรมทายาท และประมุขของสงฆ์ในวัด และเรื่องทางโลก สำหรับเป็นแนวทางให้ความรู้ความคิด แก่คนมอญและชาวบ้านทั่วไป ได้มีกำลังใจต่อสู้กับการมีชีวิตอยู่ท่ามกลางความทุกข์ยาก และสภาพจริงของบ้านเมือง ซึ่งเรื่องที่ท่านแต่งไว้มาก กระทั่งกล่าวกันว่า วรรณกรรมมอญส่วนใหญ่ที่มี อยู่ในปัจจุบันนี้ (ยกเว้นเรื่องที่เพิ่งแต่งใหม่) ล้วนเป็นผลงานของพระอะเฟาะ และ Halliday เขียนไว้ในวารสารสยามสมาคม ฉบับพิมพ์รวมเล่ม vol.๑ ค.ศ. ๑๙๐๔-๑๙๒๔ ว่า the monk of Aswo is credited with the authorship of a great many of the Mon books

บางคนที่ได้ฟังเรื่องราวของพระอะเฟาะ อาจคิดว่าเป็นเรื่องเหลือเชื่อที่พระรูปหนึ่งจะแต่งหนังสือไว้ได้มากมายขนาดนั้น และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับท่านและชาวหงสาวดีแต่ก่อน ก็ยากกับเป็นเรื่องแต่งหรือนิยาย แต่หากคิดอีกที เราก็อาจเคยฟังเรื่องจริง บางเรื่องที่ยิ่งกว่าเรื่องแต่ง เช่นเดียวกัน เรื่องราวของพระอะเฟาะและชนมอญในอาณาจักรมอญ เมื่อปลายพุทธศตวรรษที่ ๒๔ นั้นเป็นเรื่องจริง ที่มีหลักฐานปรากฏอยู่มาก และแม้บางเหตุการณ์เป็นเรื่องเล่าที่อาจก่อให้เกิดความสงสัย แต่ก็มีความจริงอยู่ในเรื่องนั้น ๆ เช่น ตัวอย่างการตัดนิ้วมือของพระอะเฟาะ เรื่องที่เชื่อได้ก็คือ นิ้วมือบางนิ้วของท่านถูกตัดในช่วงวิกฤตของชีวิต แต่ใครตัด ตัดทำไม และตัดนิ้วใดบ้าง เป็นประเด็นที่ยังสับสน เพราะเรื่องที่เล่าสืบต่อกันมาและที่เขียนไว้ในเอกสารหลายฉบับขัดแย้งกัน เช่น บ้างก็ว่า สามารถบอกได้ เช่นกันว่าเป็นผลงานของกวีท่านเดียวกัน เพราะกวีมักจะทิ้งความเป็นตัวตนไว้ในวรรณกรรมที่ตนแต่ง และหากอ่านละเอียด ก็จะสังเกตได้ไม่ยากนัก

วรรณกรรมที่เป็นผลงานของพระอะเฟาะ เท่าที่มีหลักฐานในปัจจุบันนั้นมีร้อยเรื่อง แต่จะยกตัวอย่างบางเรื่องที่แต่งสำหรับชาวเมืองหงสาวดีและชนมอญในอาณาจักรมอญทั้งสามเมื่อหลัง พ.ศ. ๒๒๘๓ ดังนี้

เรื่องโลกสิทธิ (လောကဝိဒ္ဓိ) แต่งเมื่อ จ.ศ. ๑๑๐๒

ด้วยอาลัย (ต่อจากหน้า ๑)

ชาวไทยเชื้อสายมอญบ้านบางขันหมาก และลูกศิษย์ลูกหาจากทุกสารทิศต่างหลังไหลมาร่วมงาน เพื่อร่วมแสดงความกตัญญูตเวทิตาคุณเป็นครั้งสุดท้ายแด่พระครูโพธิธรรมธาริ (มหายโส สมยศ)

พ่อค้าประชาชนชาวบ้านบางขันหมาก อ.เมือง จ.ลพบุรี ได้ร่วมกันจัดงานพระราชทานเพลิงศพ พระครูโพธิธรรมธาริ อดีตเจ้าอาวาสวัดโพธิ์ระหัดขึ้น โดยภายในงานเนื่องแน่นด้วยลูกศิษย์ลูกหา และผู้ที่เคารพรักท่านพระครูโพธิธรรมธาริ ด้วยเมื่อสมัยที่ท่านยังมีชีวิตอยู่นั้น ท่านได้สร้างแต่คุณงามความดี อบรมกุลบุตรกุลธิดา ทั้งยังเป็นที่พักพิงในยามยากของชาวบ้านทั่วทุกสารทิศ ได้บุกเบิกพัฒนาสิ่งก่อสร้างยังความเจริญมาสู่วัดและชุมชนอย่างน่าชมเชยยิ่ง

ภายในงานดังกล่าว บรรดาลูกศิษย์ลูกหาและผู้ที่เคารพรักศรัทธาต่างเสียสละแรงกายแรงใจ ร่วมกันจัดงานดังกล่าวขึ้น เพื่อส่งท่านไปสู่ภพภูมิอันประเสริฐ เป็นการรำลึกถึงคุณงามความดีแด่ท่านเป็นครั้งสุดท้าย พิธีการต่างๆ ภายในงานล้วนกระทำอย่างพิถีพิถัน และสมเกียรติ ตามธรรมเนียมมอญอย่างโบราณ สมดังที่ท่านอดีตเจ้าอาวาสเคยกระทำตนเป็นเยี่ยงอย่าง ทั้งยังได้ปลุกฝังให้ชาวบ้านร่วมกันการอนุรักษ์สืบสานสิ่งดีงามเหล่านั้นเอาไว้สืบไป

บ้านสงกรานต์ (ต่อจากหน้า ๑)

อย่างยิ่งใหญ่ได้แก่ ขบวนแห่หงส์แห่โหนด (ธงตะขาบ) สรงน้ำพระ รดน้ำขอพรผู้ใหญ่ ปล่อยนก ปล่อยปลา ค่ำไฟริกวอนกะละแม ข้าวแช่ การละเล่น ได้แก่ ทะแย้มมอญ รำมอญ สะบ้า เป็นต้น ตามประเพณีสงกรานต์ของมอญ ในหลาย ๆ ชุมชนทั่วประเทศ อาทิ สามโคก บ้านโป่ง โพธาราม

บ้านเสากะโดง (อยุธยา) กระทุ่มมี้ด บางเลน ปากเกร็ด สมุทรสาคร บ้านไร่เจริญผล บางกระดี หนองจอก ลาดกระบัง และอีกหลากหลายชุมชน ได้เลียงกันไม่หมด

สังเกตได้ว่าในปีนี้นี้ ชุมชนมอญแทบจะทุกแห่ง มีการตื่นตัว ร่วมแรงร่วมใจอนุรักษ์ฟื้นฟูประเพณีมอญกันขนานใหญ่ ได้เห็นสื่อแขนงต่าง ๆ นำภาพกิจกรรมมาเผยแพร่แล้วชื่นใจ บอกได้คำเดียวว่า เอาอีก ๆ ๆ

ทีมงานผู้สื่อข่าวเราก็มักมีภาพงานสงกรานต์ในแต่ละแห่งมาให้ดูกันด้วย ใครเป็นใคร ดูกันเอาเองครับ

ภาพบน: โรงทานอาหารมอญ “เป็งซังกรานต์” สามโคก จ.ปทุมธานี
ภาพล่าง: รั้วขบวนแห่โหนดของชาวมอญคลองสิบสี่ หนองจอก กรุงเทพฯ

นิตยานุสาสนี ดลารังเกอญาวัง

พระมหากรุณาธิคุณ

(ต่อจากฉบับที่แล้ว)

คติคำสอนเป็นคำสั่งสอนที่ผู้เฒ่าผู้แก่ในแต่ละท้องถิ่น ได้ยึดถือเป็นแนวทางประพฤติปฏิบัติในชีวิตประจำวัน และ สอนลูกสอนหลานให้ดำรงตนในทางที่ถูกต้องตามจารีต ประเพณีของบรรพชน คติคำสอนจะแฝงไปด้วยข้อคิดที่เป็น ประโยชน์ สะท้อนให้เห็นถึงคติความเชื่อ ระบบความคิด และ วิธีชีวิตของกลุ่มชน ประยุกต์ใช้ได้กับยุคทุกสมัย

กตเวทิต์ อรรถกถา

(กะโตะชะเมญู หมอดกมะมาด)

คำศัพท์ กตเวทิต์ (กะโตะ) - หู

อรรถ (ชะเมญู) - เจ้า, พระราชา

อรรถ (หมอด) - ตา

อรรถ (กะมาด) - แร้ง

ความหมาย หูพระราชา สายตาแร้ง

ธรรมชาติของพระราชาย่อมจะมีข้าทาสบริวาร และ บุคคลที่รับสนองงานต่างพระเนตรพระกรรณเป็นจำนวนมาก ฉะนั้นจึงรับรู้เหตุการณ์และสถานการณ์ทุกอย่างได้เร็วกว่า และได้มากกว่าบุคคลทั่วไป แร้งได้ชื่อว่าเป็นสัตว์ที่มีสายตาไว และยาวไกลมากสามารถมองเห็นเหยื่อที่อยู่ในระยะไกลๆ ได้

สำนวนนี้ใช้ในเชิงยกย่องบุคคลที่สามารถปรับตัว รับรู้และเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ที่เข้ามาในชีวิตประจำวันพร้อมทั้งคว้าโอกาส ที่เข้ามาได้อย่างรวดเร็ว เรามักเรียกบุคคลประเภทนี้ว่า คนหูไวตาไว

กต อรรถกถา

(กอมลาว เด็จแห่ปะเปาะญาวัง)

คำศัพท์ กต (กอมลาว) - คนใบ้

อรรถ (เด็จ) - นอน

อรรถ (แห่ปะเปาะญาวัง) - ผันเห็น

ความหมาย คนใบ้ นอนผัน

คนใบ้คือคนที่พูดไม่ได้แต่มีความรู้สึกนึกคิดเช่นเดียวกับคนทั่วๆ ไป เมื่อนอนแล้วผันก็อยากจะเล่าเรื่องที่ตนผันเห็น ให้คนอื่นได้รับรู้ แต่ก็ไม่รู้จะถ่ายทอดให้คนอื่นได้รับรู้อย่างไร ทำให้รู้สึกอึดอัดใจ

สำนวนนี้ใช้เปรียบลักษณะบุคคลที่ตกอยู่ในสภาพ พูดไม่ออก พูดไม่ได้ คือไม่อาจจะสามารถพูดได้ เพราะความ จำเป็นอย่างใดอย่างหนึ่งบังคับ ดังบทเพลงยาวกรมหมื่น สติธยธำรงนาสวัสดิ์ ว่า

“แต่ตัวที่ไร้ผู้จะคิด

เหมือนน้ำท่วมปากปิดไม่อาจอ้า

ครั้นจะแจ้งแพร่พรายหลายหุตา

สงสารหน้าขนิษฐน้อยจะพลอยอาย”

กตอรรถกถา อรรถกถา

(กอมโลนเกาะฮ์ชอมลามแห่ปะฮามเกาะฮ์ตะละปอนญา)

คำศัพท์ กตอรรถ (กอมโลน) - การกระทำ, การงาน

อรรถ (เกาะฮ์) - นั้น

อรรถ (ชอมลาม) - คนพาล, คนชั่ว

อรรถ (แห่ปะฮาม) - คำพูด, วลี

อรรถ (ตะละปอนญา) - นักปราชญ์, คนฉลาด

ความหมาย ประกอบอาชีพอย่างผู้ร้าย ไขว่จากอย่างผู้ดี

ในสังคมปัจจุบันที่ยอมรับบุคคลที่ฐานะทางการเงิน มากกว่าคุณธรรม ทำให้บุคคลที่ประกอบอาชีพในทางที่ไม่ ชอบแต่มีฐานะร่ำรวย มักจะได้รับการยอมรับว่าเป็นคนดี มี หน้ามีตาจากสังคม แม้เบื้องหลังแล้วหาได้เป็นเช่นนั้นไม่ ประเภทพูดดีใส่ตัว พูดชั่วให้คนอื่น (เอ๊ะ! นี่ มันนักการเมือง บ้านเรานี้หว่า)

สำนวนนี้ใช้เพื่อเปรียบเปรยบุคคลที่มักแสดงตัวว่า เป็นดีมีศีลธรรม แต่กลับประพฤติชั่ว ดังคำกลอนที่ว่า

“มือถือสาทุกทาบปลาเป็นว่าเล่น
ปากว่าเป็นคนดีมีศีลสัตย์
อ้างศีลธรรมจรรยาสารพัด
เขารู้ชัดปากกับใจไม่ตรงกัน”

ผู่ผะอ์ผะอ์ผะอ์ผะอ์ผะอ์ผะอ์ผะอ์ผะอ์ผะอ์

(ปะการใหม่แห่ญ๊ะเหมิจเกอะจะเราะฮ์
หุรูปโก่แห่ญ๊ะเหมิจเกอะปะคะเอะฮ์)

คำศัพท์ ผู่ (ปะการ) - ดอกไม้

ผะอ์ (ใหม่) - หอม

ผะ (แห่ญ๊ะ) - คน, คนอื่น, เขา

ผะอ์ผะ (เหมิจเกอะ) อยากจะ, ต้องการจะ

ผะอ์ (จะเราะฮ์) ทัด

หุร (หุรูป) - รูป, ร่าง.

เกอ (โก่) - สวย, หล่อ, งาม

อ (ปะ) - ทำ

อฮะอ์ (คะเอะฮ์) - ลูกสะใภ้

ความหมาย ดอกไม้หอมคนอยากจะทัด สาวงาม
เขาอยากทำสะใภ้

ธรรมดาของดอกไม้หอม เหล่าหมู่ภุมรก็ชอบดมได้
เป็นที่ต้องใจของคนทั่วไป อยากจะเด็ด อยากจะดม อยากจะ
ชื่นชมเป็นของตัวเอง เช่นเดียวกับสาวงามย่อมเป็นที่หมายตาของ
พ่อแม่ฝ่ายชายที่ต้องการหาให้ลูกชายจะได้เป็นสะใภ้ของตน

สำนวนนี้เป็นการสอนหญิงให้รู้จักรักเนื้อสงวนตัว
เพื่อจะรักษาคุณค่าของตนไว้ เพราะของดีจะต้องมีคุณค่าในตัว
ของมัน หากไร้ซึ่งคุณค่าแล้ว ราคาสິงนั้นก็หมดไป

เกอ์ปฺรฺอ์อ์อ์อ์อ์อ์อ์อ์อ์อ์อ์อ์อ์อ์

(เกิดแปร-าเหอะชะมานคฺญฺอ์อ์อ์อ์อ์อ์อ์อ์อ์อ์อ์อ์อ์อ์)

คำศัพท์ เกอ์ (เกิด) - เอา

ปฺร (แปร-า) - ภรรยา

อ์ (เหอะ) - ไม่

อ์อ์ (ชะมาน) - ถาม, สอบถาม

อ์อ์ (คฺญฺ) - เขียน

อ์อ์ (เหมิจ) - หนังสือ

อ์อ์ (ต่าน) - ทวน, ตรวจทาน

ความหมาย แต่งงานไม่สอบถาม เขียนหนังสือไม่
ตรวจทาน

การแต่งงานเป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งในชีวิต คติ
การแต่งงานในสังคมคนมอญมีเรื่องผีประจำตระกูลเข้ามา
เกี่ยวข้องด้วย ผีประจำตระกูลในมิติมอญเป็นสัญลักษณ์
แห่งบุคคลที่มีสายเลือดเดียวกัน เป็นเครือญาติกัน คนมอญ
ห้ามคนที่เกี่ยวข้องกัน หรือเป็นเครือญาติแต่งงานกัน (ทันสมัย
กว่าการแพทย์เสียอีก) หากไม่ได้สอบถามให้ดีเสียก่อน ว่า
เป็นใคร มาจากไหน นับถือผีอะไร จะเกิดความเสียหายใน
ภายหลังได้ เหมือนสำนวนที่ว่า แต่งงานผิด คิดจนตัวตาย
เช่นเดียวกับการเขียนหนังสือ เมื่อเขียนเสร็จแล้ว แต่ไม่ได้ทวน
ความผิดพลาดก็จะเกิดขึ้นได้

สำนวนนี้ เป็นการสอนให้รู้จักรอบคอบ ก่อนที่จะทำ
อะไรลงไป จะต้องพิจารณาใคร่ครวญให้ดีเสียก่อนแล้วค่อยทำ

เกอ์อ์อ์อ์อ์อ์อ์อ์อ์อ์อ์อ์อ์อ์

(โกนเชอหุ่ย่าย ปุ่ล่ายเชอหุ่ด)

คำศัพท์ เกอ์ (โกน) - ลูก

อ์ (เชอ) - เห็น, พบ

อ์อ์ (หุ่ย่าย) - แม่

อ์อ์ (ปุ่ล่าย) - หนุ่ม

อ์อ์ (หุ่ด) - สาว

ความหมาย ลูกพบแม่ หนุ่มพบสาว

ลูกน้อยเมื่อได้เห็นหน้าแม่ย่อมจะแสดงอาการลิงโลด
ดีใจที่จะได้เข้าไปอยู่ในอ้อมกอดแม่ เป็นความไร้เดียงสาของ
เด็กที่ต้องการไถ่ถาม หนุ่มเมื่อพบสาวที่ตนชอบพอก็จะแสดง
อาการดีใจจนลิ้มตัว

สำนวนนี้ใช้ในลักษณะว่าประชดประชันกับบุคคล
ที่ได้สิ่งที่ถูกใจหรือชอบใจแล้วแสดงอาการตื่นเต้นดีใจจน
ออกนอกหน้านอกตา ประหนึ่งคำกลอนที่ว่า

“ปลากระดีโดดกระดิกระริกรื่น

ด้วยชุ่มชื่นหยาดชลได้ฝนใหม่

เปรียบเหมือนคนระริกรี้ด้วยดีใจ

จนใครใครเห็นชัดถนัดตา”

ကြက်ဝင်မန်

အိမ်မာန် ရေးဖြာ

မျိုးရအ ဂွံအခေါင်ပွိုန်ထွေးဏာပရူပရာကြက်ဝင်မန် ကိုပုရိသဒ်ဂကောံရမ်သင်မန်ပိုတံမဲ့ဝါပွန်ရ ဂွံအခေါင်ပိုဗိုဏံက် သွက်အဲညးမချူလိက်ဏံ အိုဟ် တိုဟ်စိုတ်သက်ဂွံဃော့စတ်ဟံမဲ့ရ အဲဒ်ဒ်ညးကဗ္ဗိဂွံကျင် လပ်ဘာ ပရေင်ဝင် ကဆံင်သျှင်ဟံသေင် ဒ်ဆအယာံ မာတ်မိုဟ်လူတ် ဤက်ဂွံဝင်မဲ့ကိုရ ဖိုန်ဂိုကိုလေပ် ညံင်ဂွံ ဒ်ဒတဲဖိုမြမောင် ကိုပုရိသဒ်မာဇန်ကောန်ဂကူပိုတံက် အဲဂစာန်ဂိုက်ဂွံ ဂစာန်လွီပရာအာရောင် ၊

ပွဲကိုအုပ်လွေင်ခါတေံဂွံသောင်ကဗ္ဗိဏာကို ပရူဗို ပြင်အာသိပ္ပံ ဝင်တံပါပါချိုင်စတ်လပ် ဗိုကကုမန်တံ ကသိုက် ပါစှော်ကျင်နဋ္ဌာန်ဒေသမန်ဂေါလိယာတေံတဲ ပွဲလွေင်ပိဏံ မိက်ဂွံဆက်ပွိုန်ထွေးဏာ ကိုပရူဒ်ဒ်မန်ပိုတံဖျေုကျင်ဒွဲဒိုင် ပွန်ကျင်ချင်နန်ပွဲပွဲဗိုင်တိဍုင်မန် တမ္ဘာတမ္ဘာတေံပွန်ရ ၊

ရံင်ကိုသက်သီဝင်အာဂမိုင်သွက်ကျင်သုတေသနစုတ် သတ္တိလပ်မွဲး မန်ပိုတံကောင်မံင်ပဒတ်ကျင် အကြာတိဍုင်မန် တံက်သပ္ပံနု **BC 2000** သွာံပြင်င်တေံရ လှဟ်မွဲးအကြာ ပန်လီသွာံဒ်ရောင် အခိုင်အခါဂွံနွံကို ဓူကရာဇ်ချိုတ်တံ ပှိုတ်တံ ဂွံနုနုချင်တံက်မွဲး သပ္ပံနုဗိုတ် **BC 1044** တေံ ရောင် အခိုင်လှဟ်မွဲး ပိလီသွာံပြင်င်ဒ်ကိုရ ၊

ချင်မန်ပိုတံဒက်ပွန်ကျင်လပ် ပြာကတ်ဒိုင်ပွဲဝင် ဇော်တံက် ပွဲလွေင်အတိုင်သွပ်ဏံရ၊

- ၁/ချင်သုဓမ္မတီ
- ၂/ချင်သုဘိန္နနာဂရ
- ၃/ချင်သုဝဏ္ဏဘုံ
- ၄/ချင်ဒွါရဝတီ
- ၅/ချင်ဟိရိဘုဉ္ဇ
- ၆/ဟံသာဝတီ
- ၇/ချင်ပါဒ

- ၈/ချင်ဒလ
- ၉/ချင်လျိုင်
- ၁၀/ချင်သံင်တူ
- ၁၁/ချင်ပါသီ

ချင်ဂမိုင်ဂွံကကုမန်တံပွန်ကျင်လပ်နုတံကွာအိုတ်မဲ့ တဲ မွဲမဒ်ရ ချင်သေတ်တံသေတ်ဂမိုင်တံက်လေပ် ပါလုပ် လှိုဟ်ပွဲအာဏာစက် သုဝဏ္ဏဘုံ ဟံသာဝတီ ဒွါရဝတီ တံ သိုဗ္ဗိတ်ရ လက္ခရဏံ ဟံသာဝတီတံတက်ကျင်တဲ မွဲးနု အာဏာစက်ဒွါရဝတီတံက်ချင်မပ္ပံကို ပါဒ ဒလတံ လေပ် ပါလုပ်လှိုဟ်ဟံသာဝတီဗ္ဗိတ်ရောင်ဂ် အာတံ ထမံက် ထွေးလပ်ရ၊ ပွေင်ချင်ဂမိုင်တံက်တံက် ချင်သုဓမ္မတီ မွဲက် ဒ်ချင်တြေံအိုတ်တဲ မိက်ဂွံသောင်ကဗ္ဗိဏာကိုကွာရ

သုဓမ္မတီ

ချင်သုဓမ္မတီဝံ လှဟ်မွဲးနွံဒိုင်ပွဲဗ္ဗိဇီကေလာသ ချင်သုဓမ္မတီဝံရ လှဟ်မွဲးသုဓမ္မတီဝံ ဒ်လှဟ်မင်ဗွဲဗ္ဗိဇီ ချင်သုဓမ္မာနဝရ မင်ဗွဲသုဓမ္မာနဝံ မဒ်ကောန်ဗွဲညး ဇော်တမ္ဗာ ပွဲဒေသဂ်ဒ်မိုဟ်မံင်စံင်ဗိုဟ်သိုဟ်ဗိုဟ်ပွဲတဲ ညးဂမိုင်ခပ်ပတေံနွံတံက်မင်ဗွဲရ ကာလမင်ဗွဲပင် အယုက် ၂၅ သွာံက်မင်ဗွဲချိုက်ကွိုင်တဲဒက်ပွန်ကျင် ချင်မဲ့ရ ၊

ချင်ဂ်သုဟိုတ်ကိုမင်ဗွဲတဲ ဂွံလှဟ်သုဓမ္မတီ မင်ဗွဲဂ်ဒ်သိုင်သုဓမ္မာနဝရ သိုင်သုဓမ္မာနဝစလောန်အာတဲ သိုင်ပဒုဗ္ဗာရာဇာ ထပ်ပကင်ရင်အာပွန်ရ နုဂ်အဆက် ဆက် သိုင်သာလီရာဇာ သောမနုဿရာဇာ ကာလီ ရာဇာ နန္ဒမိတရာဇာ ပဒုဗ္ဗာရာဇာ (ဒု) ကာလေဝ ရာဇာ သာလဝရာဇာ သိရိဇုတ္တရာဇာ ဥဂုဏ္ဏကာ ရာဇာ သာဂါရရာဇာ ဗြဟ္မဒတ္တရာဇာ မပ္ပံသ်ဝံသိုင် ၂၄ ဒတောင် အုပ်ဓုပ်ပိုင် ၃၂၈ သွာံတဲ ချင်သုဓမ္မတီလီ လာ်သုန်ဂြာံအာရ၊ ချင်မန်ကွာကွာတေံဒးလီလာ်အာ တံက် နကိုဘဲသုပလီပလာ်ဟံသေင်ဂ် အာဝင်တံသုးလပ်ရ ဂကုဗ္ဗာင်တံက် လျိုဟံ့ကွိုဒ်ဏီ လျိုကောံမိုဟ်အောန် လောန် တွဟ်ခြာသေ့ဒိုင် ညးသွံတဲအခေါင်ဂွံပလီ ပလာ်ပျိုပျိုက်မန်တံက်ဟံ့မဲ့ဏီရ ပွဲမဂိုင်ဒးလီ ဟိုတ်နုာ်

ဗိုလ်ကွန်မန်ကျပ်တီ တက်ဗိုလ် ၂၀ သွားကွာတော်

ကပ်ယဲ ကပ်ဥတု ရာသီတံရ၊

သုဘိန္နနာဂရ

နူကိုချင်သုဓမ္မဝတီလီလင်အာတဲဂ် အကြာကျပ်
တြဲဟုံကျိန်စိုတ် ၅၀ သွားပြင်င်တော် ပွဲဌာန်ဒေသတံဂ်
ပွန်ဟောင် သိုင်ကဏ္ဍကာရ ဆက်ပွန်ချင်သုဘိန္နနာဂရ
ပွန်ရ ချင်ဝံဒတောင် သိုင်ပိဒတောင်

၁/သိုင်ကဏ္ဍကာရ

၂/သိုင်မတ်ပိ

၃/သိုင်တိဿဓမ္မရာဇာ

မဒ်ရ ၊

ပွဲလက်ထက်ဂ်ဟိုတ်နူကျပ်ဟုံမံက် ပြာကတ်ကျင်
တဲ ဗိုဉ်းကိုဉ်းပတေ်ရေသေတ်အိုတ်ရ ကောန်ဉ်းချင်
ကွာန်ပွဲချင်တံဂ်ကောန်လင်ဂိုဟ် ပွဲသွင်တံဂ်ဉ်းသထုံမဲ့တံတဲ
ရေသေတ်ရံတ်ရ ဟိုတ်နူ တံဂ်ဉ်းဇော်သထုံဉ်းတဲ ဉ်းဂမ္တိုင်
ကော်ခဲစ ဂိုဟ်ဉ်းသထုံရ လက္ခရံဏ်ဂိုဟ်ဉ်းကျော်မြိပတ်
အာတဲ သေ်ဆသထုံ နူသထုံဂ်ဒ်အာ သဗိုရ ၊

သိုင်ကဏ္ဍကာရတုန်လောင်အုပ်ဓုပ်အာတဲ ကွိဝံ
ကောန်တြဲမဲ့တောင်တုဟ်တဲမလောန် အကြာကောင်မတ်
ဓါဂ် မတ်အိက်ရဲဂမ္တိုင် ဉ်းရဲမတ်ပကတ်မဲ့နွံတဲ ဉ်း
ဂမ္တိုင် ကော် ခဲစ သိုင် မတ် ပိရ သိုင် မတ် ပိဝံ
ကဗ္ဗိဝံကောန်တြဲမဲ့ မွဲယု၊ တိဿဓမ္မရာဇာ
ညီသွဟ်ကံဂ်ကျပ်သီရိကပ္ပါဒေဝီ တဲ ကဗ္ဗိဝံကောန်တြဲမဲ့

၂ မွဲယု၊သီဟကုမ္မာ ကိုအင်္ဂီရ ကုမ္မာရ
ကာလကောန်သိုင်ဇော်ဝံအယုက် ၂၃ ကောန်
သိုင်သောတ် ၂၀ သွားဂ် ကောန်သိုင်ဓါဝံသံဝေဂတဲတိတ်
ဂြိုပ် သွထောံရသီရ ရသီသီဟဂ်ပဒတ်ပွဲဂြိုပ်တံဂ်စွဲဂိရိ
(ဒိုဂြိုပ်နာ်) ရသီအင်္ဂီရဂ် ပဒတ်ပွဲဂြိုပ်တံဂ်စွဲဂိရိ
(ဒိုဇြဲကွင်)ရ ဟိုတ်နူကောန်သိုင်ဓါသွရသီတိတ်ဂြိုပ်
တဲဒတောင်တောင်သိုင်သုဘိန္နနာဂရဒေပိုတ်အာရ၊

ပထမ ချင်သုဝဏ္ဏဘုံ

ချင်သုဝဏ္ဏဘုံဝံအတိုင်အာဝင်တံထမံက်ထူးလင်မွဲ
နူအခိုင်စိုတ် BC 602 သွာံတော် သွတ်ဗွဲအယုက် ၂၀
သွာံ မွဲယု၊သုရိယကုမ္မာ မဒ်ကွဲးရသီသီဟ ဒက်ပွန်လင်ရ
ပွဲဌာန်ဒေသပွန်ချင်တံဂ် ဉ်းဉ်းတိ မွဲကိုထပ်ဂြိုပ်ဂင်စိ
ချင်တိထပ်ကော်ကး သုဝဏ္ဏဘုံမိရ (သုဝဏ္ဏ-ထပ်ဘုံမိ
-ဘုံမိဌာန်ဒွာံ) မဒ်ရ ၊

ပွဲလောင်ချင်တံဂ်ကြင်ထပ်နွံမဲ့ရ ကြင်ဂ်သေတ်
ဉ်းဉ်းလှဟ်ဏီရ သုရိယကုမ္မာဝံ ဝေင်အယုက် ၂၀ သွားဂ်
ဝံကျိန်ဉ်းသိုင်ဝံဒင်ယု၊ သိုင်သီဟသုဓမ္မရာဇာ ညီသွဟ်
ကိုဂ်ကျပ်ဗန္ဓဒေဝီတဲ ပိုင်ပြီဏာချင်သုဝဏ္ဏဘုံ

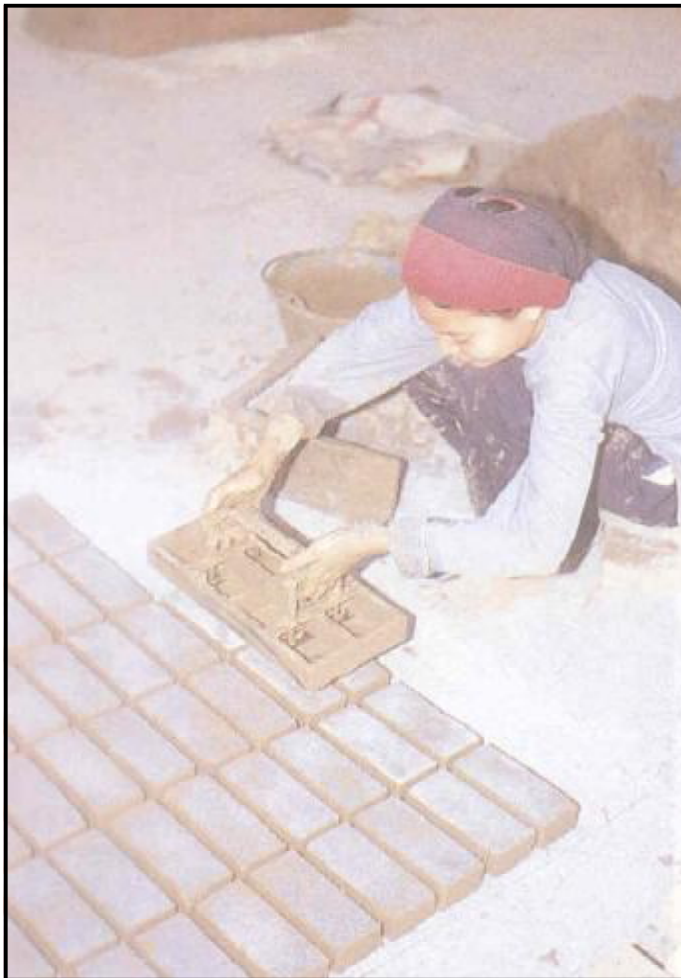
ပိုင် ၄၂ သွာံ၊ စနုဂ်သိုင်အဆက်ဆက်ဗွတ် ၅၇
ဒတောင် ဆက်ကျင်လောင်ရ သွက်ပွဲယု၊သုဝဏ္ဏဘုံ

ဝံဇော်လော့လးတိုန်ဂ်လောင် ရသီကဏ္ဍကာရ ဉ်း
တံရသီပိဇကုဆက်ပွန်အာချင် မပ္ပံကို ပါဒ, ဒလ, လျင်,

ทำมาหากิน

ทีวี แก่นดำ

อิฐมอญบางชั้นหมาก

การอพยพของชาวมอญ เริ่มปรากฏหลักฐานครั้งแรกในสมัยอยุธยา แต่ก่อนหน้านี้เชื่อว่าการอพยพของชาวมอญมาก่อนหน้านั้นแล้วแต่มีจำนวนไม่มากนัก สาเหตุในการอพยพส่วนใหญ่จะมาจากภาวะสงคราม และเมื่อชาวมอญได้ปักหลักปักฐานอยู่บนผืนแผ่นดินไทยแล้ว ก็จะต้องการประกอบอาชีพ ซึ่งอาชีพหลักของชุมชนชาวมอญเหล่านั้นคือ การทำนา ทำไร่ บางส่วน ก็ได้ประกอบอาชีพค้าขาย หรือ รับราชการ และอาชีพเสริมหลังฤดูกาลทำนาก็คือ การทำอิฐมอญ เป็นอิฐก่อสร้าง หรืออิฐแดง ซึ่งเป็นอาชีพที่ชาวมอญได้ทำมานานแล้ว และ

มีความชำนาญมาตั้งแต่ในบ้านเมืองเดิมของตน และนับเป็นอาชีพเสริมที่ทำรายได้ให้กับครอบครัวไม่น้อย และได้ทำสืบทอดกันมาตั้งแต่เริ่มแรกที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานในแผ่นดินไทย

การทำอิฐในช่วงระยะแรกนั้น ส่วนใหญ่ชาวมอญจะเป็นผู้ผูกขาด ทำให้เรียกลักษณะของอิฐรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ที่มีขนาดประมาณ ๔x๑๐x๒๐ เซนติเมตร หรือความกว้างสองเท่าของความหนา ความยาวจะเป็นสองเท่าของความกว้าง ผิวหยาบ และมีสีส้ม ในปัจจุบันนี้อาจมีขนาดเล็กลง หรือประมาณ ๓x๖.๕x๑๔ เซนติเมตร ซึ่งการผูกขาดในการทำอิฐของชาวมอญนี้เองจึงเรียกอิฐชนิดนี้ว่า “อิฐมอญ”

อิฐเป็นวัสดุสำคัญในการก่อสร้างมาแต่ครั้งอดีต สังเกตได้จากโบราณสถานที่มีความสำคัญในประวัติศาสตร์ ที่มีอิฐเป็นวัสดุในการก่อสร้าง และยังคงความสำคัญนับจากอดีตจวบจนกระทั่งปัจจุบัน ที่ยังคงบทบาทเด่นในการก่อสร้างอาคารบ้านเรือนต่างๆ

ชุมชนชาวมอญต่างๆ ในประเทศไทยที่ประกอบอาชีพการทำอิฐมอญ มีแหล่งอุตสาหกรรมการผลิตอิฐที่สำคัญ ได้แก่ อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี และอีกหลายอำเภอในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา แต่ที่เป็นลักษณะของอุตสาหกรรมในครัวเรือนนั้นมีเหลือไม่มากนัก ได้แก่ ชุมชนมอญตำบลบางชั้นหมาก อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี ซึ่งเป็นชุมชนที่มีชาวมอญอาศัยอยู่กันเป็นกลุ่มใหญ่ถึง ๘ หมู่บ้าน เป็นแหล่งที่มีการผลิตอิฐมอญที่เป็นอุตสาหกรรมในครัวเรือนที่สำคัญ และมีด้วยกันหลายครัวเรือน เช่น

ผู้ใหญ่บ้านปรีชา หดย้อย ผู้ใหญ่บ้านหมู่ ๑ ตำบลบางชั้นหมาก อายุ ๔๐ ปี มีเชื้อสาย มอญโดยกำเนิด ซึ่งได้รับการสืบทอดการทำอิฐมอญจาก บรรพชนที่อพยพมาจากเมืองมอญเมื่อกว่า ๒๓๐ ปีมาแล้ว หลังจากหมดสิ้นฤดูกาลทำนา ผู้ใหญ่ปรีชาและลูกบ้านหลายครอบครัว ก็จะเริ่มงานอุตสาหกรรม ในครัวเรือนขนาดเล็ก คือการทำอิฐมอญ

แต่เดิมดินที่นำมาทำอิฐมอญเป็นดินจากแม่น้ำ ที่มีเนื้อละเอียดปนทราย ซึ่งเป็นคุณลักษณะพิเศษคือ ไม่เหนียวมากเกินไป แต่ปัจจุบันดินแม่น้ำต้องเสียค่าราคาสูงมาก จึงหันมาใช้ดินจากพื้นที่ลุ่ม มาจากอำเภอจอมทอง จังหวัดลพบุรี มีคุณสมบัติเหมือนดินแม่น้ำ กล่าวคือเป็นดินสองชั้น ชั้นบนเป็นดินเหนียวปนทรายมาก ส่วนชั้นล่างเป็นดินเหนียวล้วนๆ เมื่อขุดมารวมกัน ก็จะได้ดินเหนียวปนทรายเนื้อดี ซึ่งผู้ทำอิฐจะซื้อมากองไว้ครั้งละมาก ๆ ในราคาประมาณ ๑,๐๐๐-๒,๐๐๐ บาทต่อหนึ่งคันรถสิบล้อขนาดใหญ่

นอกจากจะมีดินที่มีคุณสมบัติพิเศษแล้ว ยังประกอบ ด้วยแกลบ ซึ่งเป็นผลผลิตจากการสีข้าว และขี้เถ้า เป็นส่วน ประกอบสำคัญ ในสัดส่วนดังนี้ คือ ดิน ๓/๔ ของเนื้อที่บ่อ ตาม ด้วยขี้เถ้า ประมาณ ๑๐ เปอร์เซ็นต์ และแกลบ ๑ เปอร์เซ็นต์ ให้ ท่วมปากบ่อ บ่อผสมดินบ้านผู้ใหญ่บ้านปรีชา และบ้านอื่นทั่วไป มีขนาดความกว้างประมาณ ๒ เมตร ลึก ประมาณ ๑ เมตร

ขั้นตอนต่อไปก็คือการผสมส่วนผสมทั้งหมดให้เป็น เนื้อเดียวกัน วิวัฒนาการของการผสมในปัจจุบัน ด้วยเทคโนโลยี สมัยใหม่ จากเดิมที่ต้องใช้แรงคนในการทำส่วนผสมทั้งหมด ให้เข้ากัน แต่ปัจจุบันนี้อุตสาหกรรมการทำอิฐ ได้มีเครื่องทุ่นแรง มาช่วย ด้วยการใช้เครื่องผสม ด้วยวิธีการตักส่วนผสมทั้งหมด ใส่ในเครื่องผสมดิน ทำให้ส่วนผสมทั้งหมดเข้ากันได้เป็นอย่างดี สามารถประหยัดแรงงาน และเวลาได้มาก

เครื่องผสมดิน ดังได้กล่าวข้างต้น ส่วนใหญ่ชาวบ้าน จะดัดแปลงมาจากเครื่องยนต์ที่ใช้ในการไถนา นำมาดัดแปลงให้สามารถใช้น้ำมัน บดดิน และแกลบให้เข้ากันเป็นเนื้อ เดียว ทุ่นเวลาและแรงงาน และนับได้ว่าเป็นภูมิปัญญาชาวบ้าน อีกอย่างหนึ่ง

ส่วนผสมที่ผ่านการคลุกเคล้ากันเป็นอย่างดีแล้ว จะนำ ออก มากองไว้บริเวณใกล้กับการที่จะนำส่วนผสมใส่ลงพิมพ์ พร้อมกับนี้ต้องนำผ้าพลาสติกมาคลุมไว้เพื่อมิให้ดินที่ผ่านการ ผสมนั้นแห้ง หรือแข็งก่อนที่ใส่พิมพ์

แม่พิมพ์ หรือบล็อกมีขนาดประมาณ ๓x๖.๕x๔ เซนติเมตร หรือมีขนาดเท่าวงกบประตู และหน้าต่างมาตรฐาน คือ ยาวประมาณ ๖ นิ้ว กว้าง ๓ นิ้ว การใส่ส่วนผสมในพิมพ์ แต่ละครั้ง สามารถใส่ได้ครั้งละ ๓-๔ ก้อน ขึ้นอยู่กับของชนิด ของพิมพ์ที่ใช้

สำหรับพื้นที่บริเวณที่จะใช้ในการวางพิมพ์จะต้องมีพื้น เรียบ นำขี้เถ้ามาโรยให้ทั่วพื้นที่เพื่อวางดินที่ออกมาจากพิมพ์ เพื่อป้องกันไม่ให้ก้อนดินที่จะออกมาจากพิมพ์ไม่ติดกับพื้น และ พื้นผิวของอิฐไม่เสีย ขั้นตอนการทำส่วนผสมเป็นก้อนนี้ต้องใช้ แรงงานคน โดยต้องว่าจ้างแรงงานมาช่วย รวมทั้งงานของ ผู้ใหญ่ปรีชาด้วย ซึ่งค่าจ้างนั้น ขึ้นอยู่กับจำนวนชิ้นงานที่ออกมา จากพิมพ์ ว่าได้เท่าใด สำหรับในบางชิ้นหนักนี้โดยมากจะคิด ให้ร้อยละ ๑๐ ขึ้นไป และมีบ้างบางรายที่คิดค่าจ้างให้เป็นวัน

หลังจากนำชิ้นงานออกจากพิมพ์ นำอิฐเหล่านั้นไปผึ่ง แดดประมาณ ๒ วัน และในช่วงนี้ก็จะมีการตกแต่งรูปทรงของ อิฐ ให้มีผิวเรียบขึ้นโดยการนำอิฐที่แห้งดีแล้ว ไปใส่กับเครื่องไล่ ที่ส่วนใหญ่ทำขึ้นเอง จากใบมีดประกอบขาตั้งขึ้นเป็นแท่น

เมื่อได้ชิ้นงานที่ผ่านแม่พิมพ์ที่แห้งสนิทตามจำนวนที่ ต้องการแล้ว ขั้นตอนต่อไปคือการเผา ซึ่งการเรียงอิฐจะต้องมี เทคนิค เพราะการเรียงอิฐที่จะเผาต้องเรียงครั้งละไม่ต่ำกว่า ๑ แสนก้อน ผู้ใหญ่ปรีชาได้บอกว่าจะต้องใช้การเรียงที่เรียกว่า **“หัวปลาสร้อย”** และเรียงให้ได้ ๒๐ ชั้นขึ้นไป และเรียงให้มีช่องว่างเป็นระยะเพื่อที่ใส่แกลบ สำหรับเป็นเชื้อเผาอิฐ

การใส่แกลบจะต้องใส่ให้ทั่ว โดยการใส่ตรงกลาง ระหว่างแถวของอิฐที่เรียง และเว้นช่องว่างเอาไว้ และจะต้องใส่ แกลบให้สูงท่วมกองอิฐ ระยะเวลาในการเผาจะใช้เวลาทั้งสิ้น ประมาณ ๑๑ วัน ฉะนั้นการใส่แกลบจะต้องใส่เผื่อไว้ให้เป็น เชื้อในการเผาได้ ๑๑ วัน เมื่อครบกำหนดแกลบก็จะดับไปเอง จะเหลือแต่เพียงขี้เถ้า

เมื่อไฟดับแล้ว อิฐก็สุก เป็นสีส้มทั่วทั้งก้อน แกร่ง มีคุณภาพสามารถนำไปใช้งานได้ แต่ทั้งนี้อิฐที่เผาในแต่ละครั้ง ไม่สามารถใช้งานได้ทุกก้อน เพราะอิฐที่กองอยู่รอบนอกทั้งหมด ไม่ได้ถูกไฟเผาทั่วทั้งก้อน ยังไม่สุกได้ที่ สำหรับอิฐที่มีคุณภาพ ดินนั้นต้องมีสีส้มสด ที่เราเรียกว่าอิฐมอญ หรืออิฐแดง

ปัญหาที่สำคัญในการทำอิฐมอญ คือ วัตถุดิบต่าง ๆ มีราคาแพงมากขึ้น ทำให้ต้นทุนในการทำอิฐมอญสูงตาม รวม ทั้งค่าแรงงานคน จึงสู้อิฐที่ผลิตจากโรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งใช้ เครื่องจักรไม่ได้ เพราะอิฐโรงงานมีราคาถูกกว่าอิฐที่ผลิตแบบ พื้นบ้าน ทำให้ชาวมอญบางชั้นหมากรายใหม่ ๆ ที่คิด จะตั้งโรง อิฐทำถอย แม้แต่ผู้ที่ทำอิฐอยู่แล้วก็เริ่มที่จะประสบปัญหาใน เรื่องของต้นทุน ที่เพิ่มสูงขึ้น

อาชีพการทำอิฐมอญและเครื่องปั้นดินเผา ถือเป็น เอกลักษณะของชาวมอญมาแต่ยุคเริ่มแรก ได้มีการสืบทอดมาสู่ ลูกหลานไม่ขาดสาย อาชีพทำอิฐมอญยังมีผลให้ทั้งชาวมอญ และชาวไทยมีอาชีพเสริม หลังว่างเว้นจากฤดูกาลทำนาอย่างไร ก็ดีเราเชื่อว่าการทำอิฐมอญที่บางชั้นหมาก จะยังคงสืบทอดต่อ ไป ด้วยคุณภาพอิฐที่ดี และการค้าการขายแบบชาวบ้าน ที่ รับรองลูกค้าด้วยน้ำฝนเย็น ๆ จากตุ่มในชั้นลงหิน ต่อรองราคากันได้ ภาพดังกล่าวจะยังมีอยู่ต่อไป ในการประกอบอาชีพ ของชาวมอญแน่นอน...

บรรณานุกรม

สยามอารยะ. (๒๕๓๗ พุศศิกายน). ๒(๒๓)

ศิลปวัฒนธรรม

๑๐๐ ปี ๑๐๐ ปี

ปริญญากุลปกร

คณะสงฆ์รามัญในเมืองไทย

สวัสดีครับท่านผู้อ่านที่เคารพ รัก วารสารเสียงรามัญของทุกท่านฉบับนี้เป็นฉบับที่ ๓ แล้วนะครับมีอายุได้ ๖ เดือนแล้ว ถ้าจะเปรียบเป็นเด็กก็ยังไม่โต แต่ก็เริ่มจะตั้งไข่แล้ว ทั้งนี้และทั้งนั้นก็ขึ้นอยู่กับท่านผู้อ่านทุกท่าน ที่จะช่วยกันประคองให้เด็กน้อยคนนี้อยู่ได้ และก้าวเดินอย่างมั่นคง เพื่อจะได้เป็นผู้ใหญ่ในภายภาคหน้าที่มีความแข็งแรงสมบูรณ์ และเป็นกำลังสำคัญให้กับทุกท่าน ในการสื่อความคิดความเห็นที่กว้างขวาง มีสาระเพียงตรง และเป็นประโยชน์ต่อท่านผู้อ่านทุกท่าน.....

ฉบับนี้ผมจะนำเสนอเรื่อง **คณะสงฆ์รามัญในประเทศไทย** ซึ่งอาจจะไม่ตรงกับคอลัมน์นี้นัก แต่ผมคิดว่าน่าจะเป็นประโยชน์ไม่มากนักน้อยเพราะความเป็นมาเป็นไปของคณะสงฆ์รามัญในประเทศไทยนั้น มีกล่าวไว้ในเอกสารและหนังสือต่าง ๆ น้อยมาก จึงสมควรที่จะต้องมานำเสนอกัน โดยการนำเสนอเฉพาะคณะสงฆ์รามัญที่ได้เข้ามาในประเทศไทยเท่านั้น ซึ่งผมได้คัดลอกจากหนังสืออนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงศพท่านพระครูปริยัติสุนทร (เขียว พุทธวัชรวิโต) ปริยญ ๒ ประโยครามัญ เจ้าคณะอำเภอจังหวัดสมุทรปราการ อดีตเจ้าอาวาสวัดพญาปราบปัจจุามิตร จังหวัดสมุทรปราการ ๘ เมษายน ๒๕๑๗

ความสัมพันธ์กับคณะสงฆ์ไทย (สมัยสุโขทัย)

ตามพงศาวดารและตำนานต่าง ๆ ของไทยนั้น ปรากฏว่า คณะสงฆ์รามัญกับคณะสงฆ์ไทย ได้มีความสัมพันธ์กันมาตั้งแต่โบราณ บางครั้งพระภิกษุชาวไทยเดินทางไปยังรามัญประเทศ (ประเทศพม่าปัจจุบัน) บวชแปลงใหม่ตามลัทธิวิธีของรามัญ แล้วก็อยู่เรียนพระธรรมวินัยต่อจนมีความรู้ความสามารถ

แล้วกลับมาเผยแผ่พระพุทธศาสนา ตามอย่างลัทธิรามัญในประเทศไทย บางครั้งพระเจ้าแผ่นดินไทยก็ส่งราชทูตออกไปยังรามัญประเทศ เพื่อขอพระสงฆ์รามัญผู้มีความรู้ความสามารถทางพระธรรมวินัยมาประจำอยู่ในประเทศไทย

ความสัมพันธ์กับคณะสงฆ์ไทย (สมัยอยุธยา)

ในสมัยพระเจ้าเลอไทย แห่งกรุงสุโขทัย (พ.ศ. ๑๘๖๑-๑๘๙๗) ซึ่งตรงกับรัชสมัยของพระเจ้าอู่ทอง (พ.ศ. ๑๘๙๓-๑๙๑๒) ผู้สถาปนากรุงศรีอยุธยาขึ้น พระสมณเถระ ชาวเมืองสุโขทัย ได้ไปบวชเรียนพระพุทธศาสนาจากเมืองรามัญ เมื่อกลับมากรุงสุโขทัยแล้ว ก็ได้พาเอาภิกษุชาวเมืองสุโขทัยอีก ๘ รูป คือ ๑.เจ้าอนันท์ ๒.เจ้าพุทธสาคร ๓.เจ้าสุชาติ ๔.เจ้าเชมะ ๕.เจ้าปิยทัสสี ๖.เจ้าสุวัณณศิริ ๗.เจ้าเวสสภู ๘.เจ้าสัทธาติสสะ ได้กลับไปบวชใหม่และอยู่เรียนพระพุทธศาสนา ณ เมืองรามัญนั้นแล้วจึงพากันกลับมากรุงสุโขทัย เมื่อมาถึงกรุงสุโขทัยแล้วพระสงฆ์ทั้ง ๘ รูปนั้นก็ได้นำเอาพระพุทธศาสนาแบบรามัญมาประดิษฐานในกรุงศรีอยุธยา นับว่าเป็นครั้งแรกที่พระพุทธศาสนาแบบรามัญนิกายมาสู่กรุงศรีอยุธยา แต่ว่าการเผยแผ่ในครั้งนั้นจะแพร่หลายไปมากน้อยเพียงไรไม่ปรากฏในตำนาน

ต่อมาถึง พ.ศ. ๒๑๐๘ ในแผ่นดินสมเด็จพระสรรเพชญ์ที่ ๑ (พระมหาธรรมราชา พ.ศ. ๒๐๙๙-๒๑๒๑) ปรากฏว่ามีพระเถระชาวรามัญเข้ามาสู่กรุงศรีอยุธยา และได้รับแต่งตั้งไว้ในตำแหน่งสำคัญในคณะสงฆ์ไทยอีกครั้งหนึ่ง ดังมีเรื่องราวปรากฏในพระราชพงศาวดารว่า

“พระเจ้าหงสาวดีนั้น มิได้ตั้งอยู่ในทศพิธราชธรรม ดำริว่าพระนเรศวรประกอบไปด้วยปัญญาหลักแหลมลึกซึ้ง ทั้งการสงครามก็องอาจกล้าหาญ นานไปจะเป็นเสี้ยนหนามต่อเมืองหงสาวดีเป็นมั่นคง... ฝ่ายพระเจ้าหงสาวดีก็คิดเป็นอุบายให้มีศุภอักษรไปถึงพระนเรศวรว่า บัดนี้กรุงรัตนบุรีจะเป็ กบฏแข็งเมืองต่อนครหงสาวดี ให้เชิญพระนเรศวรยกมาช่วย การสงครามตีกรุงรัตนบุรีจะ สมเด็จพระนเรศวรเป็นเจ้าแจ้ง ดังนั้น สำคัญว่าเป็นจริง...ณ วันอาทิตย์แรม ๖ ค่ำ เดือน ๓ ปีฉลู สัปตศก (พ.ศ. ๒๑๐๘) เพลา ๑๑ ทุ่ม ๙ บาท กอปรด้วยเพชรฤกษ์เสด็จทรงพระคชาธารพร้อมด้วยพยุหเสนายกร... ถึง

เมืองแครง ณ วันพฤหัสบดีขึ้น ๑ ค่ำ เดือน ๖ เจ้าเมืองแครงให้ ปลัดเมืองออกไปทูลว่า ขอเชิญเสด็จพักพลอยู่แต่ นอกเมือง แครงก่อน สมเด็จพระนเรศวรเป็นเจ้านายให้พักพลอยู่ใกล้อาราม พระมหาเถรคันฉ่อง แล้วตรัสให้ข่าวไปถึงพระเจ้าหงสาวดีว่า ยกทัพมาถึงเมืองแครงแล้ว พระเจ้าหงสาวดีทราบดังนั้น มีความ ยินดีว่า คราวนี้จะสมคิดแล้ว จึงให้จัดกองทัพหนึ่งหนึ่งออกไป ชุ่มไว้ต่อทางพระนเรศวรจะขึ้นมานั้น ใกล้เมืองหงสาวดีวันหนึ่ง แล้วตรัสให้พระยาเกียรติ พระยาราม ลงไปรับ ถ้าพระนเรศวร ยกพลขึ้นมาแล้ว เราจะยกทัพหลวงออกตีหน้า ให้พระยาเกียรติ พระยารามเอากองทัพทั้งนี้ตีกระหนาบหลังจับเอาตัวพระนเรศวร ประหารชีวิตเสียให้จงได้ เมืองหงสาวดีจึงจะเป็นอิสรภาพ ไผ่สาละกว่าพระนครทั้งปวง พระยาราม พระยาเกียรติ กราบ ถวายบังคมลาแยกทัพไปเมืองแครง ก็ทูลสมเด็จพระนเรศวร เป็นเจ้าว่า พระเจ้าหงสาวดีให้ข้าพระเจ้าทั้งสองนี้มารับเสด็จ ขึ้นไป ทูลดังนั้นแล้วก็ถวายบังคมลาไปนมัสการพระมหา เถรคันฉ่อง ผู้เป็นอาจารย์ แจ้งความซึ่งพระเจ้าหงสาวดีคิดทำ การทั้งปวงนั้นให้พระมหาเถรคันฉ่องฟังทุกประการ พระมหาเถร คันฉ่องแจ้งดังนั้นมีใจกรุณาแก่สมเด็จพระนเรศวรเป็นเจ้า เพื่อว่าหาความผิดมิได้... ครั้นเพลาค่ำจึงเข้าไปเฝ้าสมเด็จพระ นเรศวรเป็นเจ้า แล้วถวายพระพรว่า พระยาราม พระยาเกียรติ นี้ผู้เป็นศิษย์ มาบอกว่า พระเจ้าหงสาวดีคิดประทุษร้ายต่อ พระองค์ สมเด็จพระนเรศวรเป็นเจ้าแจ้งดังนั้น ก็ตรัสถาม พระยาราม พระยาเกียรติ เหตุผลประการใดพระเจ้าหงสาวดี จึงคิดจะทำร้ายเรา พระยาราม พระยาเกียรติก็กราบบังคมทูล ตามความซึ่งพระเจ้าหงสาวดีคิดและสั่งนั้นถวายทุกประการ สมเด็จพระนเรศวรเป็นเจ้าได้ทรงทราบก็น้อยพระทัยคิดอาฆาต แก่พระเจ้าหงสาวดี จึงตรัสแก่พระมหาเถรคันฉ่องว่า ซึ่งพระผู้ เป็นเจ้าเมตตาบอกเหตุการณ์แก่ข้าพเจ้าทั้งนี้ พระคุณนั้นหาที่ สิ้นสุดมิได้ อันพระผู้เป็นเจ้าจะอยู่ในเมืองมอญนี้ พระเจ้า หงสาวดีแจ้งอันตรายก็จะมีเป็นมั่นคง ข้าพเจ้าจะนำพระผู้ เป็นเจ้ากับพระยาเกียรติ พระยาราม และญาติโยมทั้งปวงลงไป อยู่ ณ กรุงเทพทวารวดีศรีอยุธยา จะได้กระทำปฏิการสนองคุณ พระผู้เป็นเจ้า และปลุกเลี้ยงพระยาเกียรติ พระยารามด้วย พระมหาเถรกับพระยาทั้งสองก็ยินยอมพร้อมใจโดยพระราช

บริหาร สมเด็จพระนเรศวรเป็นเจ้าก็ตรัสแก่ขุนมาตยาโยธาท่านว่า ทั้งปวงว่า เราหาความผิดมิได้ ซึ่งพระเจ้าหงสาวดีคิดร้ายต่อเรา ก่อนนั้น อันแผ่นดินพระมหานครศรีอยุธยา กับแผ่นดินหงสาวดี ขาดจากทางพระราชไมตรีกัน เพราะเป็นอกุศลกรรมนิยม สำหรับที่จะให้สมณพราหมณ์ประชาราษฎร์ได้รับความเดือดร้อน แล้วพระหัตถ์ก็ทรงพระสุวรรณภิงคารหลังอุทกธาราลงเหนือพื้น พระสุธาตล จึงออกพระโอบอุ้ม **ตรัสประกาศแก่เทพยเจ้าทั้งหลาย อันมีมหิทธิฤทธิ์และทิพจักขุทิพโส** ซึ่งสถิตอยู่ทุก **ทิศานุทิศ**จงเป็นทิพพญาน ด้วยพระเจ้าหงสาวดีมิได้ตั้งอยู่ โดยคลองสุจริตมิตรภาพขัฒติประเพณี เสียสามัคคีธรรม ประพฤติพาลทุจริต คิดจะทำอันตรายแก่เรา ตั้งแต่วันนี้ไป กรุงเทพทวารวดีศรีอยุธยา กับเมืองหงสาวดี มิได้เป็นสุวรรณบัลลังก์เดียวดุจหนึ่งแต่ก่อน ขาดจากกันแต่ **วันนี้**ไปตราบนานกาลปาวสาน ครั้นมีพระราชบริหารประกาศ เป็นจินตภาคอุภัยพระมหานครเสร็จแล้ว ก็มีพระราชโองการ ตรัสสั่งท้าวพระยามุขมนตรีทั้งปวงว่า เราจะยกกลับไปพระนคร ครั้งนี้ จะพาพระมหาเถรคันฉ่องและญาติโยมกับพระยาราม พระยาเกียรติไปด้วย ครั้น ณ วันศุกร์ แรม ๓ เดือน ๖ เพลา ๑๑ ห่ม ให้เอาพระคชาธารเข้าเทียบเกย... จึงเสด็จพยุหยาตราทัพ ออกจากเมืองแครง พระมหาเถรคันฉ่อง พระยาราม พระยา เกียรติ และญาติโยมก็มาโดยเสด็จฝ่ายนายทัพนายกองทั้งปวงก็ แยกย้ายกันตีครวัดก่อนคร้วรายทางมาได้ประมาณหมื่นเศษ... แล้วจึงโปรดให้พระมหาเถรคันฉ่องอยู่วัดมหาธาตุ **เป็นสมเด็จพระอริยวงศญาณปรียัติวราสังฆราชาธิบดี ศรีสมณุตมา ปริณายก ติปิฎกธรรมาจารย์ สฤษดิขัฒติยสารสุนทร มหาคุณ ฤศรอุดรวามคณะสังฆาราม คามวาสี** สถิตอยู่ ณ วัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหารพระอารามหลวงทรงถวาย สัปทนกรวเชิง คานหามคนหาม จัณฑ์นิจกัฏฐเครื่องสมณบริหาร ต่างๆ และซึ่งสมเด็จพระวันรัตน์สังฆราชคามวาสีเดิมนั้น โปรด ให้ว่าแต่คณะภิกษุได้เป็นฝ่ายขาว และคณะคามวาสีซึ่งแบ่ง ออกเป็น ๒ คณะ จำเดิมแต่นั้นมาจนตราบนานทุกวันนี้ ฝ่าย พระยาเกียรติ พระยาราม ก็พระราชทานเจียดทอง ได้นำทอง กระบี่บังทอง เงินตรา เสื้อผ้าพรรณนุ่งห่ม และเครื่องอุปโภค บริโภคเป็นอันมาก และครอบครัวมอญ ซึ่งติดตามมานั้นก็

พระราชทานให้พระยาราม พระยาเกียรติ ควบคุมว่ากล่าวด้วย โดยโปรดให้อยู่ตำบลบ้านขมิ้น วัดขุนแสน ญาติโยมของพระมหาเถรคันฉ่องนั้น ก็ให้อยู่ตำบลบ้านหลังวัดนก

ในพระสมณสาสนภาษาบาลีของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งทรงมีไปถึงคณะสงฆ์ในลังกาที่ปีครั้งยังทรงผนวชอยู่ ฉบับที่ ๖ ข้อที่ ๒๐ ว่า “ครั้งนั้น พระนเรศวรมหาราชทรงพาเอาหมู่ภิกษุและครั้วรามัญเป็นอันมากเสด็จกลับมาเมืองไทย โปรดเกล้าฯ พระราชทานพื้นที่สำหรับปลูกบ้านเรือนแก่พวกครั้วมอญ และพื้นที่สำหรับสร้างวัดถวายหมู่ภิกษุรามัญวงศ์ด้วย”

รามัญสมณวงศ์ จึงมาประดิษฐานในเมืองไทยด้วยประการฉะนี้ตั้งแต่วันนั้นมาถึงวันนี้ เป็นเวลากว่า ๓๒๐ ปีมาแล้ว ตามความในพระราชนิพนธ์นี้ แสดงว่า พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงถือว่าพระสงฆ์รามัญคณะพระมหาเถรคันฉ่องซึ่งเข้ามาสู่ประเทศไทยครั้งนี้ เป็นการนำเอาพระพุทธศาสนาแบบรามัญนิกายเข้ามาประดิษฐานในประเทศไทยด้วย

เกี่ยวกับเรื่องที่สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ทรงตั้งพระมหาเถรคันฉ่องเป็นสมเด็จพระสังฆราชนั้น **สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส** ทรงมีพระอธิบายไว้ซึ่งสมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ ได้ทรงยกมาอ้างไว้ในพระนิพนธ์ของพระองค์ เรื่องตำนานคณะสงฆ์ว่า “ข้อนี้ข้าพเจ้าได้กราบทูลหาหรือสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส มีรับสั่งว่าทรงพิจารณาดูเห็นเหตุหลายประการ ซึ่งทรงพระดำริว่า ความจริงจะไม่ใช่อย่างที่กล่าวในหนังสือพระราชพงศาวดาร เพราะพระมหาเถรคันฉ่องนั้นเป็นมอญนอกซึ่งพูดไทยไม่ได้ และไม่รู้จักขนบธรรมเนียมไทย ถึงจะ

มีอุปการะแก่สมเด็จพระนเรศวรสักเพียงไร ซึ่งว่าสมเด็จพระมหาธรรมราชาธิราช จะทรงตั้งให้เป็นสมเด็จพระสังฆราช เป็นประธานแก่สงฆ์บริษัททั่วไป หรือแม้จะเป็นเพียงเจ้าคณะใหญ่ฝ่ายเหนือ ก็จะต้องบังคับบัญชาการไม่ได้ ไม่ต้องปวยการกล่าวไปถึงว่าอาจจะเหตุดำเนินความนิยมของพระสงฆ์ไทยทั่วไป อนึ่งถ้าจะเทียบด้วยขนบธรรมเนียมฝ่ายพระราชอาณาจักร ครั้งกรุงเก่าตามที่ปรากฏในหนังสือพระราชพงศาวดาร การที่ตั้งชาวต่างประเทศเป็นขุนนาง ยกตัวอย่าง เช่น พระยาเกียรติ พระยาราม ซึ่งตามสมเด็จพระนเรศวรมาด้วยในคราวนั้นเอง ก็ให้เป็นแต่หัวหน้าว่ากล่าวแต่พวกมอญที่ร่วมชาติและภาษาของตนตั้งแยกเป็นพระยาจุฬากั้วแต่พวกแขก ตั้งญี่ปุ่นเป็นออกญาเสนาพิมุข กั้วแต่พวกญี่ปุ่น ตั้งจีนเป็นที่โชฎึก กั้วแต่ส่วนพวกจีน ชาวต่างประเทศได้เป็นขุนนางผู้ใหญ่ตำแหน่งสูง มีแต่เจ้าพระยาวิชเยนทร์ได้ว่าที่สมุหนายกคนเดียว อีกประการหนึ่งทรงพระดำริให้เห็นว่า นามสมเด็จพระอริยวงศญาณนี้ พิจารณาโดยทางภาษาเห็นเป็นนามใหม่ น่าจะพึงมีในชั้นหลังลงมาไม่ถึงแผ่นดินสมเด็จพระมหาธรรมราชาธิราช ข้อที่สมเด็จพระมหาธรรมราชาธิราช ทรงตั้งพระมหาเถรคันฉ่อง เป็นพระราชาคณะนั้น เชื่อได้ว่าเป็นความจริงเป็นแน่ แต่อย่างสูงก็เห็นจะเป็นเพียงเจ้าคณะมอญ อย่างพระสุเมธจารย์ ไม่กว่านั้น จะเป็นเพราะเหตุที่ปรากฏว่า โปรดให้ไปอยู่วัดมหาธาตุ วัดมหาธาตุเป็นที่สถิตของสมเด็จพระสังฆราช จึงพาให้เข้าใจไปว่า สมเด็จพระมหาธรรมราชาธิราชทรงตั้งพระมหาเถรคันฉ่อง เป็นสมเด็จพระสังฆราชว่าคณะเหนือ

การที่พระกระแสนำริของสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส ที่ทรงในเรื่องนี้ ประกอบด้วยหลักฐานสมเหตุสมผล ความจริงเห็นจะเป็นเช่นทรงพระดำริ และยังเห็นต่อไปว่า ในพระราชพงศาวดารฉบับพระราชหัตถเลขาว่า แบ่งคณะสงฆ์เป็น คณะเหนือ คณะใต้ เมื่อครั้งพระมหาเถรคันฉ่องเข้ามานั้น ดูท่าจะผิดอีก ด้วยทำเนียบสมณศักดิ์กรุงเก่า แม้ในชั้นหลังยังเรียกคณะคามวาสี อรัญวาสีมิได้เรียกว่า คณะเหนือ คณะใต้ ที่มาจัดเป็นคณะเหนือคณะใต้ บางทีจะมีคำมูลมาแต่กรุงเก่า แต่น่าจะมาเรียกกันในชั้นกรุงธนบุรี หรือกรุงรัตนโกสินทร์นี้เอง...”

เสาชิงช้า – ธงตะขาบ มอญปากลัด

จำหน่าย และรับสั่งทำ เสาชิงช้า ธงตะขาบ ม้ามู่ง โสร่ง เข็มกลัด ปลีกแกล่ง
ติดต่อ: ปริญญา กุลปรการ ๐๖๐๔๖๖ ๐๖๖๖๖๖ ๐๖๖๖๖๖
เลขที่ ๑๙๓๔ ถนนเสาชิงช้า ตำบลตลาด อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ๑๐๑๓๐
โทรศัพท์: ๐-๒๔๖๖-๖๒๙๒, ๐-๔๐๐๖-๔๖๙๙

งานทอดกฐินของวัดเจ็ดริ้ว ภาพนี้ถ่ายเมื่อประมาณปี พ.ศ. ๒๕๐๐

จะคล้ายคลึงกับมอญ ที่อื่น ๆ แต่ก็มีข้อปลีกย่อยที่ต่างออกไป และชาวมอญในเมืองไทยกลุ่มอื่น ๆ มักเรียกขานมอญที่สมุทรสาครว่า **มอญน้ำเค็ม**

ประวัติวัดเจ็ดริ้วนี้ สืบเนื่องมาจากการเกิดขึ้นของ ชุมชนมอญ ณ พื้นที่ซึ่งเป็นตำบลเจ็ดริ้วในปัจจุบัน กล่าวคือ เมื่อราว พ.ศ. ๒๔๒๓ ชาวมอญจากหมู่บ้านต่าง ๆ ที่อาศัยอยู่ในเขตตำบลบ้านเกาะ และ ตำบลท่าทราย ได้แก่ **บ้านบางปลา และ บ้านเกาะ** ได้อพยพเข้าไปในพื้นที่ตำบลเจ็ดริ้ว เนื่องจากพื้นที่ในสองตำบลที่อาศัยอยู่เดิมเริ่มประสบปัญหาคับแคบ ที่ทำกินไม่เพียงพอ ซึ่งในระยะเริ่มแรกที่ชาวมอญอพยพเข้าไปอยู่นั้น พื้นที่บางส่วนยังคงสภาพเป็นป่าอ้อรกที่บออยู่ ชาวบ้านจึงทำการจับจองแผ้วถางให้โล่งเตียน แล้วทำการเกษตร ปลูกข้าว และพืชผักผลไม้แทน ประชาชนเหล่านี้ นับเป็นชาวมอญยุคแรก ที่บุกเบิกที่ทำกิน และเป็นบรรพชนเริ่มแรกของชาวเจ็ดริ้ว ประชากรกลุ่มแรกนี้ประกอบด้วยชาวมอญเพียง ๘๐ ครอบครัว รวมสมาชิกเพียงประมาณ ๔๐๐ คนเศษเท่านั้น

กำเนิดคำว่าเจ็ดริ้ว กล่าวกันว่ามีชาวบ้านมักออกหาปลามาทำอาหารในบริเวณหมู่บ้านซึ่งมีปลาชุกชุมตามแหล่งน้ำทั่วไป ปลาที่ได้ก็นำมาปรุงอาหารสด หากได้มากก็ทำเค็มตากแห้งเก็บเอาไว้อยู่มาวันหนึ่ง ได้ปลาช่อนตัวใหญ่มาก เมื่อผ่าออกแล้วแลเป็นริ้ว ๆ เพื่อทำเค็มตากแห้ง และให้ปลานั้นแห้งเร็ว แห้งสนิท ไม่เน่าเสีย ปรากฏว่านับได้ถึงเจ็ดริ้ว ด้วยความใหญ่โตของตัวปลา จึงเป็นที่โจษขานกันไปทั่วหมู่บ้าน นับจากนั้นมาบริเวณที่หาได้ปลาตัวใหญ่อยู่นั่นจึงถูกเรียกว่า **บ้านเจ็ดริ้วทอง** ซึ่งเป็นพื้นที่เขตใกล้เคียงกับ **บ้านกระโจมทอง** ครั้นอยู่มามีประชาชนเข้ามาอาศัยอยู่มากขึ้น

จึงได้รับการเลื่อนฐานะขึ้นเป็น **ตำบลเจ็ดริ้ว** สังกัดหน่วยการปกครองกับอำเภอตลาดใหม่ แขวงเมืองนครไชยศรี พื้นที่เขตตำบลเจ็ดริ้วในระยะแรก ๆ นั้นครอบคลุมพื้นที่เขตคลองเขื่อนชั้นที่ คลองดำเนินสะดวกฝั่งทิศเหนือบางส่วน และอาณาบริเวณบ้านเจ็ดริ้ว

อยู่ต่อมาชาวบ้านเจ็ดริ้วได้พร้อมใจกันสร้างวัดขึ้นในชุมชนของตน เพื่อเป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวบ้าน เป็นสถานที่ทำบุญสุนทาน และประกอบพิธีกรรมทางศาสนา โดยมีวัดที่เป็นวัดมอญทั้งสิ้นถึง ๓ วัดด้วยกันได้แก่

๑. วัดหลักสองราษฎร์บำรุง
๒. วัดกระโจมทอง
๓. วัดรามัญวงศาราม (วัดเจ็ดริ้วทอง)

ในที่นี้จะขอล่าเฉพาะการกำเนิดขึ้นของวัดเจ็ดริ้วเท่านั้น กล่าวคือ เมื่อประมาณต้นปี พ.ศ. ๒๔๓๖ ได้มีชาวมอญกลุ่มหนึ่ง ประกอบด้วย

๑. ผู้ใหญ่อินทร์ ทองชีว
๒. นายยก ร้อยอำแพง
๓. นายเจริญ ร้อยอำแพง
๔. นายชู มอญใต้
๕. กำนันตู บ้านดอนครุฑ
๖. กำนันไกร บ้านพาดหมอน
๗. นายถึก
๘. นายเลาะ พี่บ้านเกาะ

และที่ไม่ปรากฏนามอีกหลายท่าน รวมกับชาวบ้านทุกครัวเรือน ได้ร่วมกันปรึกษาหารือในการสร้างวัดขึ้น และร่วมกันบริจาคที่ดิน กำหนดเป็นเขตที่จะสร้างวัด เพื่อเป็นสถานที่ประกอบพิธีกรรมทางศาสนา โดยต้องการให้อยู่ใกล้ ๆ หมู่บ้านของตนเพื่อจะได้เดินทางไปมาสะดวก และได้มีการยกเสาเอกขึ้นในวันอาทิตย์ที่ ๒๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๕๓ ซึ่งเป็นวันธงชัย ฤกษ์เป็นมงคล ได้มีการประกอบพิธีอันเป็นมงคล ตามอย่างมอญโบราณทุกประการ

ลำดับเจ้าอาวาสที่ปกครองวัดเจ็ดริ้ว มีดังนี้คือ

๑. พระอธิการเกิด พ.ศ. ๒๔๕๓
๒. พระหงส์ วิสุทธิมโม พ.ศ. _____-๒๔๘๕
๓. พระครูสาครกิจโกศล (จ้อน) พ.ศ. ๒๔๘๘-๒๕๒๘
๔. พระอธิการทองเสริม สุเมโธ พ.ศ. ๒๕๒๘-๒๕๓๙
๕. พระครูปริยัติสาครกิจ (สมยา) พ.ศ. ๒๕๔๐-

ปัจจุบัน

วันชาติมอญ: ในมโนทัศน์เรื่องชาติและชาตินิยมเชิงชาติพันธุ์ สุกัญญา เบาเนิด

มอญ “สิ้นแผ่นดินแต่ไม่สิ้นชาติ” คำๆ นี้ลำเลียงรู้อยู่ในจิตใจ ความรู้สึกของคนมอญทุกคนไม่ว่าจะอยู่ที่ไหนบนโลกใบนี้ประวัติศาสตร์เปรียบเสมือนเรื่องเล่าไม่รู้จบ ที่คอยตอกย้ำเรื่องราวจากอดีต สู่ปัจจุบันของการต่อสู้ดิ้นรน อพยพหลบหนี บางส่วนข้ามน้ำข้ามภูเขาละทิ้งบ้านเกิดเมืองนอนเพื่อแสวงหาดินแดนแห่งใหม่ และบางส่วนปักหลักหยั่งยืนต่อสู้กับชะตาชีวิตที่เปลี่ยนผ่าน ในแต่ละช่วงเวลาวันแล้ววันเล่า หากเรื่องราวของวันวาน เป็นหน้าหนึ่งของประวัติศาสตร์ งานวันชาติมอญ ก็คือหน้าหนึ่งของประวัติศาสตร์แห่งชนชาติที่สมควรถูกบันทึกและจดจำเล่าขานสืบต่อไปในวันข้างหน้า สดแล้วแต่จะเล่า หรือสื่อความหมายในทิศทางใด

ผู้เขียนขอเป็นผู้หนึ่ง ที่จะบอกเล่าเรื่องราววันชาติมอญในแง่มุมที่ต่างออกไป เพื่อทำความเข้าใจปรากฏการณ์ อันเป็นภาพแสดง (representation) ของการสื่อความหมายในการจัดงานวันชาติ ผู้เขียนได้เข้าร่วมงานวันชาติมอญ ณ วัดศิริมงคล อ.เมือง จ.สมุทรสาคร ในวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ที่ผ่านมา ซึ่งเป็นงานวันชาติที่มีคนมอญย้ายถิ่น (Mon migrants) * เข้าร่วมงานมากที่สุด สิ่งที่ผู้เขียนได้พบเห็นและเกิดคำถาม ก็คือ **มอญไม่มีประเทศ แต่ทำไมถึงมีวันชาติ** ดังนั้นชาติคืออะไรในความคิดของคนมอญ และการจัดงานวันชาตินั้นบอกอะไรกับผู้คนในสังคม นี่คือโจทย์สำคัญที่จะต้องตอบในครั้งนี้

วันชาติมอญ: ที่มาและความสำคัญ

วันชาติมอญ เป็นวันสำคัญของคนมอญไม่ว่าจะเป็นคนมอญในประเทศไทย หรือคนมอญที่อยู่ในประเทศพม่า แต่

จริง แล้ววันชาติมอญไม่ได้ถือกำเนิดขึ้นมาจากความคิดของคนมอญในประเทศไทย แต่ถือกำเนิดขึ้นจากคนมอญที่อยู่ในประเทศพม่า

งานวันชาติมอญ ถูกจัดขึ้นนับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๙๑ หลังจากพม่าได้รับเอกราชจากประเทศอังกฤษ นับล่วงมาถึงปี พ.ศ. นี้ก็เป็นครั้งที่ ๕๙ แล้ว คนมอญได้กำหนดวันชาติตรงกับวันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๓ หรือ ในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ของทุกปี วันดังกล่าวมีความหมายให้ระลึกถึงกษัตริย์สองพี่น้อง สมละ และ วิมาละ เป็นผู้สร้างเมืองหงสาวดี ในวันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๓ พ.ศ. ๑๑๑๖ คนมอญจึงนำ วันสำคัญในประวัติศาสตร์นี้กำหนดให้เป็นวันชาติ และกลายเป็นงานประจำปีเรื่อยมา

วันชาติมอญถูกจัดขึ้นครั้งแรกที่เมืองมะละแหม่ง (มะละลำเลิง) ในประเทศพม่า และทุกวันนี้ก็ยังจัดอยู่อีกหลายเมือง เช่น ย่างกุ้ง มัณฑเลย์ เป็นต้น และจัดขึ้นในชุมชนคนมอญ ตามตะเข็บชายแดนไทย-พม่า เช่น บริเวณ ด่านเจดีย์สามองค์ บ้านวังกะอำเภอสังขละ จังหวัดกาญจนบุรี ส่วนในประเทศไทยนั้นมีการจัดงานครั้งแรกที่มหาวิทยาลัยรามคำแหง เมื่อปีพ.ศ. ๒๕๓๖ และตามชุมชนที่มีคนไทยเชื้อสายมอญอาศัยอยู่ เช่น ปากเกร็ด จ.นนทบุรี บางกระดี่ เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร อ.พระประแดง จ.สมุทรปราการ และอีกหลายประเทศทั่วโลก เช่น อังกฤษ แคนาดา นอร์เวย์ ศรีลังกา ออสเตรเลีย มาเลเซีย ที่มีกลุ่มนักศึกษา มอญ ฝึกหัด ไปอาศัยอยู่

ชาติ และชาตินิยมเชิงชาติพันธุ์

ชาติ ความหมายเชิงวิชาการได้มีผู้ให้ความหมายผ่านมุมมองที่หลากหลาย เริ่มต้นจากนักวิชาการชาวตะวันตก กล่าวถึงชาติ (nations) เป็นสิ่งที่ถูกจินตนาการ หรือ ประดิษฐ์สร้างขึ้นใหม่ในช่วงระยะเพียงประมาณ ๒๐๐ ปีมานี้เอง นักวิชาการของสำนักสมัยใหม่ (modernist) ได้เน้นการเกิดชาติที่แยกขาดจากอดีตอย่างสิ้นเชิง หรือเกือบจะสิ้นเชิง โดยมองว่า ความคิดเรื่องชาติเป็นผลผลิตของปัจจัยของโลกยุคใหม่หลายประการ เช่น การปฏิบัติของระบบความคิดทางการเมืองหรือ ปรัชญาสมัยใหม่ การปฏิวัติอุตสาหกรรม การปฏิวัติเทคโนโลยี การสื่อสาร การพิมพ์ การเกิดชนชั้นกลาง เป็นต้น^๑ นักคิดคนสำคัญก็คือ เบเนดิก แอนเดอร์สัน (Benedict Anderson) กล่าวว่า “ชาติ” เป็นประชาคมที่ถูกจินตนาการขึ้นใหม่ (imagined communities) แต่ไม่ใช่ชุมชนในจินตนาการที่ไม่มีตัวตนอยู่เลย เขากล่าวว่า ชาติ เป็นชุมชนจินตนาการของความรู้สึกว่าตัวเองเป็นพวกเดียวกัน ทั้งที่ในความเป็นจริงไม่มีโอกาสรู้จักกันเลย

แต่ทว่าความคิดข้างต้นได้ถูกคัดค้านอย่างสิ้นเชิงจากนักวิชาการของสำนักคิดแบบดั้งเดิม (primordialist) มองว่าความเป็นชาติมีมาก่อนสมัยใหม่ มองว่าชาติมีที่มาจากรากเหง้าในอดีตที่เก่าแก่กว่าการปฏิวัติอุตสาหกรรม หรือการก่อเกิดของยุคสมัยใหม่ เช่น มาจากความเชื่อในการมีบรรพบุรุษร่วมกันตามที่ แอนโทนี สมิธ (Anthony D. Smith) ^๓ กล่าวว่า “ชาติ” ไม่ได้ถูกสร้างหรือจินตนาการขึ้น หากดำรงอยู่มานานแล้ว ชาติมีลักษณะบางอย่างของมันเองที่ทำให้พลเมืองที่อาศัยอยู่ในชาตินั้นมีลักษณะเฉพาะของตนตามชาตินั้น ๆ ไปด้วย (nation identities) ดังลักษณะพื้นฐาน (fundament feature) ต่อไปนี้

๑. การมีดินแดนทางประวัติศาสตร์หรือบ้านเกิดเมืองนอน (an historic territory, or homeland)

๒. การมีนิยายปรัมปรา (myths) ร่วมกันและความทรงจำทางประวัติศาสตร์

๓. การมีวัฒนธรรมมวลชน (mass public culture) ร่วมกัน

๔. การมีสิทธิและหน้าที่ทางกฎหมายของสมาชิกทั้งหมดร่วมกัน

๕. การมีระบบเศรษฐกิจร่วมกัน

ดังนั้นชาติคือประชากรที่มีชื่อเรียกขานของกลุ่มตน ผู้มีดินแดนทางประวัติศาสตร์ร่วมกัน มีนิยายปรัมปราและความทรงจำทางประวัติศาสตร์ร่วมกัน มีวัฒนธรรมของมวลชน มีระบบเศรษฐกิจร่วมกัน และมีสิทธิหน้าที่ทางกฎหมายร่วมกัน

ชาตินิยมเชิงชาติพันธุ์

วอล์คเกอร์ คอนเนอร์ (Walker Conner)^๔ ได้กล่าวว่าชาตินิยมเชิงชาติพันธุ์ (ethno nationalism) เป็นอุดมการณ์ส่วนหนึ่งของชาตินิยม และเป็นเงื่อนไขอย่างหนึ่งของกระบวนการสร้างชาติ (nation-building) โดยเน้นที่กลุ่มชาติพันธุ์ ความรู้สึกของการร่วมสายโลหิต นำไปสู่ความรู้สึกว่าเป็นความผูกพันทางเครือญาติและความภักดีต่อกลุ่ม ชาตินิยมเชิงชาติพันธุ์เป็นสิ่งที่นักชาตินิยมได้ใช้จูงใจผู้คนเพื่อสร้างสภาวะอัตลักษณ์รวมหมู่แบบชาตินิยมเชิงชาติพันธุ์ (ethno-nationalism) นำไปสู่การฟื้นคืนของชาติพันธุ์ที่เป็นชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ ทั่วโลก

สำหรับสิ่งที่นักชาตินิยมส่วนใหญ่มีความเข้าใจและเข้าใจถึงนั่นก็คือแก่นของจิตวิทยาเชิงชาติพันธุ์ (ethno psychology) คือ ความรู้สึกร่วมทางสายโลหิต และการผูกพันทางเครือญาติ นอกจากนี้ยังเน้นถึงเรื่องความรู้สึกสำนึกรักบ้านเกิด (homeland psychology) เป็นสภาวะทางจิตใจของผู้คนที่ยังคงผูกพันกับ

ดินแดนที่เป็นบ้านเกิดเมืองนอนเป็นทั้งมาตุภูมิและปิตุภูมิซึ่งเกิดขึ้นกับกลุ่มชาติพันธุ์หรือชนกลุ่มน้อยที่ถูกกลุ่มชนอื่นปกครองและผู้อพยพหรือคนย้ายถิ่น (migrants) จากดินแดนที่เป็นบ้านเกิดเมืองนอน ถ้ามองในแง่ของการเมืองนักชาตินิยม จะใช้ความรู้สึกสำนึกรักบ้านเกิด (homeland psychology) เป็นเครื่องมือในการจูงใจและปลุกระดมผู้คนในการอ้างสิทธิ์เหนือดินแดนที่เชื่อว่าเป็นของบรรพบุรุษ และเป็นดินแดนตนเคยอยู่ โดยปลุกระดมผ่านบทเพลงปลุกใจ บทกวีและคำประกาศต่าง ๆ ปรากฏชัดเจนในช่วงสงครามโลกครั้งที่สอง ^๕

วันชาติมอญ

นัยสำคัญ เรื่อง “ชาติ” และ “ชาตินิยม เชิงชาติพันธุ์”

ถึงแม้ว่าในปัจจุบันมอญไม่มีดินแดน แต่ประเทศมอญก็มีอยู่จริงในหน้าประวัติศาสตร์ชาติมอญเริ่มกำเนิดขึ้นในสมัยแรกเริ่มประวัติศาสตร์ มีอาณาจักรสุธรรมวดี (สุวรรณภูมิ) และสืบต่อมาถึงอาณาจักรหงสาวดี ในสมัยนี้มอญมีอาณาจักรภาษา วัฒนธรรมเป็นของตนเอง จนกระทั่งมอญได้เสียเอกราชให้พม่าเมื่อปี พ.ศ. ๒๓๐๐ และนี่คือสิ่งที่คนมอญยึดมั่นและมีความสำนึกในความเป็นชาติของตนมาโดยตลอด

ดังนั้นชาติมอญ (Mon National) จึงเป็น “ชาติ” ตามความหมายของ แอนโทนี สมิธ (Anthony D. Smith) ของสำนักคิดแบบดั้งเดิม (primordialist) ที่มองความเป็นชาติว่ามีมาก่อนสมัยใหม่ มาจากรากเหง้า ในอดีตที่เก่าแก่ มีความเชื่อในการมีบรรพบุรุษร่วมกัน การมีดินแดนทางประวัติศาสตร์หรือบ้านเกิดเมืองนอน มีนิยายปรัมปรา และความทรงจำทางประวัติศาสตร์ร่วมกัน

สำหรับแนวคิดเรื่องชาติ ที่รัฐบาลพม่ารับเอามาใช้ และพยายามครอบงำปกครองชนกลุ่มน้อยอื่นจึงเป็นชาติตามความหมายของ เบเนดิก แอนเดอร์สัน (Benedict Anderson) สำนักคิดสมัยใหม่ (modernist) กล่าวว่า “ชาติ” เป็นประชาคมที่ถูกจินตนาการขึ้นใหม่ (imagined communities)

เมื่อมอญถูกครอบงำโดยพม่าภายใต้อิทธิพลแนวคิดเรื่องชาติแบบสมัยใหม่ พม่าได้พยายามได้ทำให้ชนกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ เป็น “คนอื่น” ที่ไม่ใช่ชนชาติเบอร์มาน (Burmans) กลายเป็น “ชนกลุ่มน้อย” ซึ่งเป็นอีกวาทกรรมหนึ่งของรัฐ (พม่า) มอญก็เหมือนกับกะเหรี่ยง ที่ไม่ยอมรับการเป็นชนกลุ่มน้อย ดังนั้นมอญในพม่าจึงเรียกตัวเองว่า **ชนชาติ** มากกว่าที่ยอมเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ หรือ ชนกลุ่มน้อย เป็นการปฏิเสธการครอบงำจากอิทธิพลแนวคิดชาติแบบสมัยใหม่ของพม่า

กรณีของมอญนั้นก็ได้ถูกอิทธิพลของกระบวนการสร้างชาติแบบสมัยใหม่ครอบปิดกั้น และกดทับความเป็นอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ (ethnic identities) ของตนไว้ และพม่าก็พยายามสร้างอัตลักษณ์แห่งชาติ (nation identities) นั่นคือ “ความเป็นพลเมือง” (citizenship) ผ่านกระบวนการทำให้เป็นพม่า (Bumanisation) ฉะนั้นอิทธิพลแนวการสร้างชาติของพม่าจึงเป็นการเปลี่ยนสมมูลของกลุ่มเชื้อชาติต่าง ๆ ในสังคม จากเดิมที่วางอยู่บนฐานของวัฒนธรรมสู่ฐานทางการเมือง กลุ่มคนมอญเองก็พยายาม เคลื่อนไหวเพื่อเรียกร้องความเป็นอิสระให้กับตัวเองในรูปของ ขบวนการปลดปล่อยเพื่อแยกออกไปตั้งรัฐชาติของตัวเอง (a nation liberation movement) เรื่อยมาจวบจนกระทั่งปัจจุบัน และวันชาติมอญก็ถือกำเนิดขึ้นด้วยอิทธิพลครอบงำจากแนวคิดชาติแบบสมัยใหม่นั้นเอง

ดังนั้น “วันชาติมอญ” จึงเป็นภาพแสดง (representation) ถึงความเป็นตัวตน ปลดปล่อยตัวเองจากการครอบงำ จากแนวคิดเรื่อง “ชาติ” แบบสมัยใหม่ หวนกลับไปสู่การเรียกร้องความเป็น “ชาติ” ที่มีรากเหง้ามาจากอดีตที่เก่าแก่ วันชาติมอญจึงเป็นทั้งอุดมการณ์และสัญลักษณ์ของชาตินิยมเชิงชาติพันธุ์แสดงถึงการมีเอกราชที่ชาติมอญเคยมี และเอกราชที่ควรจะได้รับตามสิทธิ์ กล่าวคือ เอกราชที่เคยมี หมายถึง เอกราชของชาติในอดีต และเอกราชที่ควรจะได้รับตามสิทธิ์ คือ เอกราช ได้รับหลังสิ้นสุดยุคอาณานิคม สะท้อนผ่านความรู้สึกสำนึกรักบ้านเกิด (homeland psychology) โดยจงใจผ่านบทเพลง คำแถลงการณ์บทสวดคำปราศรัยปลุกใจ ที่ปรากฏชัดเจนในงานวันชาติ

นอกจากนี้งานวันชาติคือกลไกสำคัญในการสร้างความเป็นปึกแผ่นและสำนึกร่วม (collective consciousness) รูปแบบการจัดงานวันชาติจึงเน้นการแสดงออกสองประการ คือ

ประการที่หนึ่ง ด้านวัฒนธรรม เป็นการหวนรำลึกถึงความดีงามในอดีต คือ ความรุ่งเรืองทางด้านอารยธรรม ศาสนา ภาษา วัฒนธรรม เช่น การแสดงนาฏศิลป์ ดนตรี การละเล่น การแต่งกาย อาหารการกิน ภาษามอญ (ภาษาพูดและภาษาเขียน) เป็นต้น

ประการที่สอง การแสดงออกทางอุดมการณ์ทางการเมือง ความเป็นชาตินิยม หรือ ชาตินิยมเชิงชาติพันธุ์ เช่น การร้องเพลงชาติมอญ การอ่านแถลงการณ์ต่อองค์การสหประชาชาติ การปราศรัยและปาฐกถาปลุกกระดมให้รักชาติ เป็นต้น

นอกจากนี้เรายังพบเห็นและสัมผัสได้ถึง การปฏิเสธความเป็นพม่าของคนมอญ ผ่านสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่แฝงนัย

สำคัญของอุดมการณ์ชาตินิยมมอญอย่างชัดเจน เช่น ธงชาติมอญ การนุ่งใส่กางเกงที่มีแถบสีขาวคาดขวาง รูปหงส์ยกเท้า ซึ่งในประเทศพม่าจะไม่ยอมใช้สัญลักษณ์นี้ เพราะมีความหมายในเชิงปลุกใจว่าคนมอญพร้อม (ก้าว) ไปทวงประเทศมอญคืนจากพม่า และสุดท้ายคือการแสดงออกทางวัฒนธรรมทุกอย่างที่ปรากฏในงานวันชาติ เช่น ศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์ ที่ดูเหมือนจะเป็นแบบศิลปะพม่า แต่ทว่าเมื่อลองไปถามคนมอญดู เขาอาจจะมองหน้าคนถามด้วยอาการแข็งพร้อมกับพูดออกมาว่า “เข้าใจซะใหม่นะ ที่เห็นอยู่นั้น เป็นของมอญแท้ ๆ พม่า (มัน) ได้ขโมยเอาไปหมด” และถ้าคุณเป็นคนถามและได้รับคำตอบ แบบนี้ละก็ควรจะถอยห่างออกมา และกรุณาบอกต่อกันไปว่า ชนชาติมอญเป็นชนกลุ่มแรก ๆ ที่เป็นเจ้าของอารยธรรมอันเก่าแก่ ชนชาติอื่น ๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่เจริญรุ่งเรืองในสมัยต่อมาล้วนได้รับการถ่ายทอดวัฒนธรรมจากชนชาติมอญทั้งสิ้น

จึงอาจกล่าวได้ว่า ตราบใดที่อุดมการณ์ชาตินิยมมอญยังคงอยู่ วันชาติมอญก็จะคงอยู่ตราบนั้น ดังคำพูดที่ว่า “ถึงจะสิ้นแผ่นดินแต่ก็ไม่สิ้นชาติมอญ”.....

เชิงอรรถ

^๑ คนมอญย้ายถิ่น (Mon migrants) หมายถึง บุคคลที่มีเชื้อสายมอญสัญชาติพม่าที่อยู่ในประเทศไทย

^๒ ธีรยุทธ บุญมี, ชาตินิยมและหลังชาตินิยม (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิญญูชน จำกัด, ๒๕๔๖), หน้า ๓๑.

^๓ Anthony D. Smith, The Nation Identity, (Reno:University of Nevada Press,1991),p.14.20-21. อ้างถึงในนิติ ภาวครพันธุ์, “บางครั้งเป็นคนไทย บางครั้งก็ไม่ใช่อัตลักษณ์ตัวตนที่ผันแปร “รัฐศาสตร์สาร ปีที่ ๒๐ ฉบับที่ ๓ (๒๕๓๑) : ๒๓๑ -๒๓๓.

^๔ Anthony Smith, “Dating the Nation”, Ethno nationalism in the Contemporary World : Walker Conner and the study of nationalism, Routledge , London and New York , 2004 : 54-56.

^๕ Walker Conner, “Homeland in a World of State”, Understanding Nationalism, Edited by Monsterrat G.uibernau and John H.utchinson ,Published in 2001 by Polity Press in association with Blackwell Publisher, Ltd.

การเล่นผีในเทศกาลสงกรานต์มอญที่บ้านโพธิ์ บจกบจกบจกบจกบจกบจก

การเล่นผีกะลา

เทศกาลสงกรานต์หรือปีใหม่มอญและไทยเพิ่งผ่านไป เทวดาองค์ใหม่เสด็จลงมารักษาลोकมนุษย์ คนไทยเชื้อสายมอญลุ่มน้ำแม่กลองจัดทำศาล (ဝိသုဒ္ဓိဝိကြာ) พร้อมเครื่องบูชาอาหาร ต้อนรับเทวดาองค์ใหม่ที่หน้าบ้านแทบทุกครัวเรือนจิตใจคนไทยทุกเชื้อสายคงชื่นมื่น ชุ่มฉ่ำ เพราะได้ รับการขอลมด้วยน้ำหอมเย็น ๆ จากลูกหลาน ส่วนลูกหลานก็คงมีชีวิตที่เจริญก้าวหน้าเพราะได้รับพร ความรัก ความอบอุ่น พร้อมทั้งคำสั่งสอนที่มีคุณค่าในการดำรงชีวิตแบบไทย ๆ แบบวิถีพุทธที่มีภูมิตำนานเข้มแข็ง พ้นการเป็นเหยื่อของสิ่งเลวร้ายทั้งปวง

กิจกรรมในเทศกาลนี้ มอญลุ่มน้ำแม่กลอง โดยเฉพาะในเขตอำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรีจัดทำข้าวแช่พร้อมขนมกะละแม ถวายพระสงฆ์และส่งให้ญาติผู้ใหญ่ ทำบุญตักบาตร และชักบังสุกุลที่วัด อุทิศบุญกุศลให้แก่บรรพชน ทำการสงวนน้ำพระสงฆ์ ประพรมน้ำหอมให้พระพุทธรูปและกระดุกของปู่ย่าตายายที่บรรจุไว้ในเจดีย์ของตระกูลและขอพรให้ลูกหลานอยู่เย็นเป็นสุข ส่วนที่บ้านก็อาบน้ำให้พ่อแม่ ญาติผู้ใหญ่ และมอบของขวัญให้ แสดงความรัก ความเคารพ ส่วนหนุ่มสาวก็เล่นสาดน้ำกันอย่างสนุกสนานครื้นเครง แต่กิจกรรมหนึ่งที่ไม่ค่อยมีใครกล่าวถึง และใกล้จะล่มสลาย หรือล่มสลายไปแล้ว นั่นก็คือ **การเล่นผี (ဝေင်ကလော်)**

ที่ชุมชนมอญบ้านโพธิ์ ต.คันทะพยอม อ.บ้านโป่ง จ.ราชบุรี ได้ทำการอนุรักษ์ฟื้นฟูการเล่นผีต่าง ๆ ได้แก่ ผีกะลา ผีลุ่ม ผีกระดัง และผีลิง การเล่นผีในเทศกาลสงกรานต์ได้หดหายไปจากชุมชนหลายปี เนื่องจากสังคมเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์ แต่ผู้คนในชุมชนมีความเข้มแข็งจึงได้ทำการฟื้นฟูการเล่นผีต่าง ๆ ขึ้นมา มีผู้คนสนใจพากันมาดูอย่างหนาแน่น เพราะเป็นการละเล่นที่แปลก อัจฉริยะ และสนุกครื้นเครง ในปีต่อไปคงมีการฟื้นฟูการเล่นลูกช่วง สะบ้า ขึ้นมาอีก เพื่ออนุรักษ์และสืบทอดการละเล่นในเทศกาลสงกรานต์ให้คงอยู่ต่อไป

การเล่นผี จะต้องมีการพิธีทำหน้าที่เชิญผีเข้าสิงในร่างเชิญผีออกจากร่าง ควบคุม กำกับและดูแลมิให้ผู้เล่นเป็นอันตราย เพราะเมื่อผีเข้าสิง ผู้เล่นไม่สามารถควบคุมตัวเองได้ การเชิญผีเข้าสิงต้องจุดธูป เทียน มีดอกไม้เป็นเครื่องบูชา หากเชิญผีให้ออกจากร่างก็ต้องส่งเสียงดัง ๆ ที่หู การเล่นแต่ละครั้งควรมีผู้เล่น ๒ - ๓ คน จะสนุกกว่าเล่นคนเดียว

การเล่นผีกะลา คนดูนั่งเป็นวง คนเล่นอยู่กลางวง นั่งยอง ๆ บนกะลาที่มีรูหรือกะลาตัวผู้ เจ้าพิธีใช้ผ้าปิดตาผู้เล่น จุดธูปเทียนเชิญผีเข้าสิง กลุ่มผู้เล่นและคนดูร้องเรียกให้ผีมาเข้าสิงพร้อมปรบมือให้จังหวะ คำร้องคือ “กุก กุก กะมาเยอ เร็วเข้า เร็วเข้า” ร้องซ้ำอยู่เช่นนี้จนกว่าผีจะเข้าสิง เมื่อเห็นว่าผู้เล่นตัวสั่น ก็จะเร่งจังหวะให้เร็วขึ้น เมื่อผีเข้าสิงแล้ว เจ้าพิธีเอาผ้าปิดตาออก ผู้เล่นเคาะกะลาตามจังหวะเพลง ร่ายรำกันเป็นที่สนุกสนาน คนดูอาจร่วมรำด้วยก็ได้ เมื่อผู้เล่นเหนื่อยแล้ว เจ้าพิธีจับให้นั่งลง ส่งเสียงร้องดัง ๆ ที่หู ผีก็ออกจากร่าง ให้ผู้เล่นได้นั่งพัก ผ่อนจนกว่าจะหายเหนื่อย

การเล่นผีกระดัง คนดูนั่งเป็นวง คนเล่นอยู่กลางวง นั่งยอง ๆ มีกระดังวางอยู่ข้างหน้า เจ้าพิธีปิดตาผู้เล่น จุดธูปเทียน

เชิญผีเข้าสิง ดังนี้ “เจ้าพี่กระดั่งเอย กระดั่งหาย หาย น้ำตาไหล ไหล ลงไปอาบน้ำ สาเก ปักเป่า เหล้าสองไห ไก่น้อยสองตัว กระเทียมสองหัว รักเจ้าพี่กระดั่งเอย เชิญเอ๋ยเชิญองค์ เชิญพระองค์เขาเขี้ยว เชิญเสด็จลงมา เจ้าพญาหงส์เอย” คนดูร้องพร้อมกัน ประบมือเป็นจังหวะดังนี้ “จะไต้ง ไคร่องกระดั่งยายาเอย” ร้องซ้ำ ๆ เช่นนี้ จนกว่าผีจะเข้าสิง อาจร้องให้จังหวะเร็วขึ้นหากต้องการให้ผีเข้าสิงเร็ว เมื่อผีเข้าแล้ว เจ้าพิธีร้องต่อดังนี้ “จะไต้งไคร่องกระดั่งผัดข้าว จะไต้งไคร่อง กระดั่งผัดข้าว ผัดแม่ผัด ผัดแม่ผัด กระดั่งขาดขาด ผัดให้ เต็มใจ ร้อนแม่ร้อน เอวอ่อนอ่อน ร้อนให้พอใจ กระแทะกระท่อย ลอยหน้าลอยตา นะเจ้าแม่กระดั่งเอย”

เมื่อผีเข้าถึงแล้ว คนดูร้องซ้ำ ๆ พร้อมปรบมือตามจังหวะที่ต้องการ ดังนี้ จะโด้งโคร่งกระดังงายเอย คนดูอาจได้ทราย กรวด หรือดินลงในกระดังงายให้ผู้เล่นผัด ร่อนหรือกระเทาะเป็นที่สนุกสนาน เมื่อเห็นว่าผู้เล่นเหนื่อยแล้ว เจ้าพิธีก็ให้ผีออกจากวง พักผ่อนให้สบาย

การเดินผีสุม คนตุนั่งเป็นวง ผู้เล่นนั่งยองๆ อยู่กลางวง สะพายข้อง มือถือสุม เจ้าพิธีใช้ผ้าปิดตาผู้เล่น จดรูปเทียนเชิญผีเข้าถึง เจ้าพิธีร้องคำเชิญ ดังนี้ “**เจ้าแม่สุมเอ๋ย สุมแม่**

เอ๋ย สุ่มปลาในห้วย สุ่มปลาในคลอง สุ่มปลาในหนอง
รักแม่สุ่มเอ๋ย รักแม่สุ่มเอ๋ย”

ร้องข้า ๆ จนผีเข้า เอาผ้าปิดตาออก ผู้เล่นจะสู้มปล่า
จับปล่าในสู่มใส่ข้อ ผู้ดูอาจโยนเปลือกมะพร้าว กิ่งไม้เล็ก ๆ
สมมุติเป็นปล่า ผู้เล่นแย่งกันสู่ม เป็นที่สนุกสนาน

การเล่นผีสิง คนดูนั่งเป็นวง ผู้เล่นนอนคว่ำหน้าบน
 สากดำข้าว ๒ อัน เจ้าพิธีใช้ผ้าผูกตาผู้เล่น ใช้ผ้าขาวม้า ๒ ผืน
 คาดเอว ๑ ผืน ทำหาง ๑ ผืน ผีว่องไวและซุกซนมาก ควรเล่น
 ครั้งละ ๑ คน เจ้าพิธีจุดธูปเทียนเชิญผีเข้าสิง ร้องคำเชิญดังนี้
 “ลิงเอ๋ยลิงลม ขนมห่มพู่ แก้วน้ำดู เล่นซู้ท้ายวัง ชักเชือก
 หั่น เฮ็ดทิ้งบ้อง เฮ็ดทิ้งบ้อง” ร้องซ้ำ ๆ ทั้งบทจนกว่าผี
 จะเข้าสิง เมื่อผีเข้าสิงแล้ว มีท่าทางเหมือนลิง ปีนขึ้นไปนั่งบน
 สากดำข้าวได้ พิธีเลี้ยงต้องคอยดึงหางไว้มิให้ออกนอกวง หาก
 ควบคุมไม่ดี อาจปีนขึ้นต้นไม้ เป็นอันตราย คนดูจะล้อเลียน
 ท่าทาง และให้ทำตามคำสั่ง เป็นที่สนุกสนานครื้นเครงมาก

การละเล่นพื้นบ้านในช่วงสงกรานต์ที่ไม่มีคู่ต่อสู้ จึงไม่มีแพ้ชนะ มีแต่มิตรมีไมตรี ความสามัคคีต่อกัน มีความแข็งแรงทั้งร่างกายและจิตใจ โดยเฉพาะการเล่นผีเป็นการละเล่นที่หาได้ยาก เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ควรอนุรักษ์สืบทอดให้มียุ่ต่อไป แม้ว่าเราต้องเดินตามความก้าวหน้าของเทคโนโลยี ท่ามกลางยุคโลกาภิวัตน์ แต่การรู้จักรากเหง้าของตนนั้นเป็นสิ่งสำคัญ เป็นความภาคภูมิใจ สืบค้น และแสดงถึงความเข้มแข็งของชุมชนนั้น เราควรภาคภูมิใจในภูมิปัญญาของบรรพชน และร่วมกันอนุรักษ์พื้นฟูสิ่งเหล่านี้เอาไว้เพื่อจะได้คงไว้ซึ่งประเพณีอันดีงามของเรา อวดสายตาชาวโลกได้อย่างภาคภูมิใจ

หากท่านผู้อ่านมีอะไรที่ดีๆ หรือแปลกๆ ซึ่งเป็นสิ่งละอันพันละน้อย โปรดเขียนไปบอกเล่ากันบ้าง **สงกรานต์ปีหน้าขอเชิญไปดการเล่นผีที่บ้านโพธิ์นะคะ**

သွားကတော့ ! အာပိုဆင်ကလော်ပျံပေးကံသင်ကြာန်
မန်ကွာန်ဇု ချင်မြေပ်မြေပ်ညွှတ်ညွှတ်အံ

รามัญสโมสร
ประติมากรรมจีนโบราณ

สิบสี่ก็มีมอญ

ที่จริงหัวเรื่อง ควรจะเป็น “คลองสิบสี่ก็มีคนไทยเชื้อสายมอญ” ถ้าใช้หัวเรื่องนี้ดูมันยาวเกินไปอยากให้หัวเรื่องมันกระชับรัดกุมเท่านั้น ในการเขียนครั้งนี้ มิได้ค้นคว้าตามหลักวิชาการ แต่เขียนจากประสบการณ์ จากคำบอกเล่า ทั้งนี้ผู้เขียนเป็นคนที่กำเนิดเกิดที่คลองสิบสี่ ขณะนี้ก็อายุ ๖๒ ปี จึงนำเอาคำบอกเล่านำมาเรียบเรียง ประกอบกับทนต่อกระแสคำเรียกร้องของ **ผอ.ทวี แก่นดำ** ไม่ได้จึงเขียนออกมา หากผิดพลาดประการใดขออภัยและยินดีน้อมรับข้อแก้ไขที่ถูกต้อง หากมีความดีอยู่บ้าง ขอมอบอานิสงส์ให้บรรพบุรุษที่ล่วงลับไปแล้ว และขอระลึกถึงตลอดเวลา

คลองสิบสี่เป็นคลองซอย เชื่อมระหว่างคลองแสนแสบกับคลองหกวาลำลูกกา และช่วงที่สอง เชื่อมคลองหกวาลำลูกกากับคลองรังสิต จะเขียนเฉพาะส่วนที่เชื่อมคลองแสนแสบกับคลองหกวาลำลูกกาเท่านั้น เพราะเป็นถิ่นกำเนิด หรือชาวบ้านเรียกว่า “สิบสี่ตอนล่าง” เฉพาะส่วนที่คนไทยเชื้อสายมอญตั้งบ้านเรือนเป็นที่อยู่อาศัยและทำมาหากิน (ทำนา) และบางส่วนก็มี คนไทยเชื้อสายอื่นปะปนอยู่บ้าง เป็นไปตามกาลเวลาของ สังคมมนุษย์ และสภาพของเศรษฐกิจ ที่พัฒนาอย่างต่อเนื่องและรวดเร็ว

คลองสิบสี่ (ล่าง) นอกจากเป็นคลองซอยสำหรับระบายน้ำแล้ว ยังเป็นแนว

เขตระหว่างกรุงเทพมหานคร กับจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยพื้นที่น้ำในลำคลองทั้งหมดเป็นของจังหวัดฉะเชิงเทรา เพื่อสะดวกในการตัดสินใจคดีความ หากจะมีหรือเกิดขึ้นในลำคลอง คลองนี้ห่างจากสำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร ประมาณ ๖ กม. มีถนน ๒ สาย จากเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร คือ

๑. ถนนสายเลียบลำคลองสิบสาม-รังสิต โดยมีถนนวัดใหม่เจริญราษฎร์เชื่อมต่อเข้าสู่คลองสิบสี่

๒. ถนนเชื่อมสัมพันธ์-ไผ่ดำ โดยมีถนนยังพัฒนา เชื่อมเข้าสู่คลองสิบสี่ เป็นถนนขนานไปกับลำคลอง

ชุมชนคนไทยเชื้อสายมอญ จะตั้งบ้านเรือนอยู่ ๒ ฝั่งคลองสิบสี่ ประกอบด้วย

- ฝั่งคลองด้านฝั่งทิศตะวันออก มีหมู่ ๓-๔-๕ ตำบลบึงนาราง อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา

- ฝั่งคลองด้านฝั่งทิศตะวันตก มีหมู่ ๔ แขวงหนองจอก เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร และ หมู่ ๑๑ แขวงคลองสิบสอง เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร ชุมชนนี้มีบ้านเรือนอยู่ ประมาณ ๑๐๐ หลังคาเรือน และภายในชุมชนนี้มี **วัดใหม่เจริญราษฎร์** และ **โรงเรียนวัดใหม่เจริญราษฎร์** เป็นศูนย์กลาง ตั้งอยู่ที่หมู่ ๑๑ แขวงคลองสิบสอง เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร หรืออยู่ฝั่งตะวันตกของลำคลอง การเดินทางใช้ถนน ๒ สายดังกล่าว เป็นเส้นทางมุ่งสู่กรุงเทพมหานคร

(โปรดอ่านต่อฉบับหน้า)

อุโบสถหลังเก่าของวัดใหม่เจริญราษฎร์ สร้างเมื่อประมาณ พ.ศ. ๒๔๗๖

ธรรมเนียมเราถนอมมวลสงวนก
ที่หีบยกเพียงฝากไว้ใช้ส่งสอน
กลับมาเกิดสาวสาวงามมอญ
ขอวิงวอนจงรักษาประเพณี

สภาพ ลือขจร โทรศัพท์: ๐-๒๕๓๓-๒๕๕๓, ๐-๑๕๒๒-๑๖๕๓

0-1255-0000, 0-1255-0000, 0-1255-0000

จิตลมนุ สันทอง

[illegible]